

**SÁROSPATAK VÁROS
POLGÁRMESTERÉTŐL**
3950 Sárospatak, Rákóczi út 32.
Tel.: 47/513-240 Fax.: 47/311-404
E-mail: sarospatak@sarospatak.hu

J A V A S L A T

- a Képviselő-testületnek -

Sárospatak város Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) tervezetének államigazgatási és társadalmi egyeztetésre bocsátásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A Belügyminisztérium 2014-ben meghirdetett, ÉMOP-6.2.1/K-13-2014-0002 azonosító számú, „Észak-Magyarországi Operatív Program – Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” című közbeszerzési kiírása keretében a nyertes ITS 2014 Konzorcium (tagjai: ÉARFÜ Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. /konzorciumvezető/, Art Vital Kft., Opus Team Kft.) szakértői közreműködésével készülnek a település közép- és hosszú távú fejlesztését meghatározó dokumentumok.

A Belügyminisztérium szakmai iránymutatásai mellett, valamint a *településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) előírásai alapján folyik a tervezési munka, melynek során elkészült a megalapozó vizsgálat, valamint az ITS tervezete, mely a határozati javaslatok mellékletét képezi.

A Kormányrendelet előírásai alapján az ITS tervezetét a polgármesternek meg kell küldenie a Kormányrendelet 30. § (1) bekezdésében meghatározott, államigazgatási egyeztetési eljárásban résztvevők számára 21 napos véleményezésre.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy a javaslatot megtárgyalni, valamint a mellékelt határozati javaslatokat elfogadni szíveskedjen.

Sárospatak, 2015. május 18.

Készítette: Druga István
ügyintéző, ITS koordinátor

Aros János

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

dr. Vitányi Eszter
jegyző

SÁROSPATAK VÁROS ÖNKORMÁNYZAT
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

...../2015. (.....) KT.

h a t á r o z a t a

Sárospatak város Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) tervezetének államigazgatási és társadalmi egyeztetésre bocsátásáról

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete *a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) előírásaival összhangban *elkészített – jelen határozat mellékletét képező* - Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezetét megtárgyalta, és felhatalmazza a polgármestert ezen településfejlesztési dokumentum Kormányrendelet 30. § (1) bekezdése szerinti államigazgatási egyeztetési eljárásban résztvevő szervezetek számára véleményezés céljából történő megküldésére.

A Képviselő-testület felhatalmazza továbbá a polgármestert, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégiát társadalmi egyeztetés céljából Sárospatak Város honlapján közzétegye.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnal és folyamatos

dr. Vitányi Eszter s.k.
jegyző

Aros János s.k.
polgármester

SÁROSPATAK VÁROS ÖNKORMÁNYZAT
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

...../2015. (.....) KT.

h a t á r o z a t a

**Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezetének államigazgatási egyeztetési
eljárást követő minőségbiztosításra történő benyújtásáról**

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete felhatalmazza a polgármestert, hogy *a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) előírásaival összhangban elkészített – *a jelen határozat mellékletét képező* - Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezetét a Kormányrendelet 30. § (1) bekezdésében meghatározott, államigazgatási egyeztetési eljárásban résztvevő szervezetek véleményének beépítését követően, a Belügyminisztérium számára minőségbiztosításra megküldje, valamint az ehhez szükséges, a Belügyminisztérium által kiadott Egyetértési nyilatkozatot aláírja.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnal és folyamatos

dr. Vitányi Eszter s.k.
jegyző

Aros János s.k.
polgármester

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA SÁROSPATAK

2015

Projekt azonosító: ÉMOP-6.2.1/K-13-2014-0002

„Észak-Magyarországi Operatív Program –
Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban –
Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Megbízó: Belügyminisztérium

Vállalkozó: ITS 2014 Konzorcium

Közreműködők:

Angyal András

Bálint Marianna

Berki Judit Irén

Czernyinyák Attila

Gellén László

Husztai Csaba

Husztiné Kállai Gabriella

Kiszelovics Ildikó

Kulcsár Gusztáv

Lakatos Izabella

Nagy Adrienn

Nagy Zsuzsa

Petró Zsuzsanna

Szathmári Balázs

Szilágyi-Fekete Anikó

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	4
Koncepció jövőképe és hosszú távú célrendszere.....	8
1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	9
1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása.....	9
1.2. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	18
2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK.....	21
2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával	21
2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések üteme.....	22
2.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	39
2.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése	44
3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	47
3.1. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések (a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása)	47
3.2. A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések	49
3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.....	54
4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	59
4.1. Külső összefüggések	59
4.2. Belső összefüggések	62
5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	64
6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	68
6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	68
6.1.1. Fejlesztési, beruházási tevékenységek.....	68
6.1.2. Nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	68
6.2. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása	72
6.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	74
6.4. Monitoring rendszer kialakítása	75
Irodalomjegyzék	80

BEVEZETÉS

Jelen dokumentum, Sárospatak város Integrált Településfejlesztési Stratégiája európai uniós forrást felhasználva **a Belügyminisztérium szakértő támogatásával készült**, ugyanis a 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülés során igen nagy jelentősége van a megfelelő módon előkészített, megalapozott fejlesztési dokumentumoknak, melyek megjelenítik az adott terület fejlesztési irányait, céljait és igényeit. Ennek megfelelően jelen dokumentumban a vonatkozó előírásoknak, jogszabályoknak megfelelő és az elkövetkező évek finanszírozási környezetéhez is illeszkedő integrált településfejlesztési stratégia került megfogalmazásra.

A városfejlesztés európai uniós meghatározottsága

A 2014-2020-as európai uniós fejlesztési ciklusban különösen nagy szerep jut az európai városok fejlesztésének, az **Európai Unió Területi Agendája (TA2020)** is megerősíti a városok szerepét. Integrált és többszintű megközelítés alkalmazását javasolja a városfejlesztési és város-rehabilitációs politikákban és támogatja az EU 2020 azon erőfeszítéseit, amelyek arra irányulnak, hogy *„a városok az intelligens, fenntartható és befogadó fejlődés motorjaivá váljanak, és vonzóak legyenek az élhető lakhelyet és munkát keresők, valamint a turisták és a befektetők számára is.”*. Bátorítja a városokat arra, hogy *„a területükön végzett valamennyi beavatkozás hatékonyságának növelése érdekében készítsenek és fogadjanak el integrált stratégiákat és területi terveket.”*

Az **EU 2020 Stratégia** Európa intelligens (smart), fenntartható (sustainable) és befogadó (inclusive) növekedésének céljaira összpontosít, és ezen célokhoz az Európai Unió egészére vonatkoztatva konkrét célértékeket is társít. Az EU egészére vonatkozó célokhoz a tagállamoknak is vállalásokkal kell hozzájárulniuk, melyhez a kohéziós politika eszközrendszerét is felhasználhatják. A 2014 – 2020 időszaki kohéziós politika megvalósítását szolgáló ún. Közös Rendelkezéseket tartalmazó rendelet („Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete) meghatározza azt a **11 tematikus célkitűzést**, melyek elérésének támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU2020 Stratégia céljaihoz. A tematikus célkitűzések az alábbiak:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és - kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;

(11)a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

Az EU egyes alapjainak (ESB alapok) felhasználását, működését további rendeletek szabályozzák (1301, 1304, 1305/2013/EU), melyek az egyes tematikus célokhoz kapcsolódó **beruházási prioritásokat** határoznak meg. A beruházási prioritások azt fogalmazzák meg, hogy az adott alap milyen módon járul hozzá a 11 EU szintű tematikus cél eléréséhez. Nem finanszírozható olyan tevékenység az ESB alapokból, amely nem illeszkedik a beruházási prioritások valamelyikéhez. Azzal együtt, hogy az ESB alapok – különösen az ERFA és az ESZA - minden beruházási prioritása alkalmazható városi környezetben, városfejlesztési jelegű célok elérése érdekében, az egyes alapok **kifejezetten városi problémák megoldására irányuló beruházási prioritásokat** is meghatároznak:

Az ERFA rendelet célzottan városi problémákra irányuló beruházási prioritásai az alábbiak:

4. számú tematikus cél: az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban.

- 4 e) beruházási prioritás: alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását.

6. számú tematikus cél: a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása.

- 6 e) beruházási prioritás: a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdaovezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezés-mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása.

9. számú tematikus cél: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem.

- 9 b) beruházási prioritás: a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;

Az ESZA által támogatott beruházási prioritások mindegyike részét képezheti integrált városfejlesztési stratégiáknak, programoknak, projekteknek.

Az EU kohéziós politikájában bekövetkezett változások alapján **az európai uniós források** már nem kvázi szabadon felhasználható keretek, hanem **az EU közös céljainak megvalósítását szolgáló eszközök**, így rendkívül fontos, hogy a hazai fejlesztéspolitika és fejlesztéspolitikai dokumentumok is igazodjanak, hozzájáruljanak a megvalósuláshoz. Az EU strukturális és kohéziós alapjaiból származó, a nemzeti operatív programokon keresztül elérhető támogatások tehát a városfejlesztés meghatározó jelentőségű forrásait jelentik az ITS érvényességének időszakában.

A városfejlesztés hazai meghatározottsága

Az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** (OFTK) integrált megközelítéssel foglalja egységbe az ágazati és területi fejlődés folyamatait, kijelöli Magyarország számára a hosszú távú jövőképet, fejlesztéspolitikai célokat és elveket. A területi fejlődés érdekében a többközpontú térszerkezetet biztosító, fenntartható városhálózat-fejlesztésre helyezi a hangsúlyt. Legfontosabb feladatként jelenik meg a harmonikus város-vidék kapcsolatok létrehozása, a kompakt településrészek

kialakítása, a leromlott állapotú városrészek hanyatlásának megállítása, a **stratégiai szemléletű város- és várostérségi tervezés** megerősítése, illetve a különböző területi szintek együttműködésének segítése. A többközpontú városhálózat-fejlesztés megvalósítása érdekében különböző profilú városok és várostérségek csoportját azonosítja. Budapest nagyvárosi térségét, a fővárosból legfeljebb egy órán belül elérhető belső városgyűrű településeit, illetve a Budapest gazdasági túlsúlyának kiegyensúlyozása érdekében kijelölt külső városgyűrű településeit.

A Kormány jogszabályba foglalta **(314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről”) a középtávú településfejlesztési stratégiák (ITS) tartalmi és egyes eljárási jellegű követelményeit és összefüggő dokumentum-rendszert hozott létre. Ennek értelmében az ITS egy rendkívül széles körű, három elemből álló megalapozó vizsgálatra kell, hogy épüljön. A megalapozó vizsgálat közös hátterét képezi mind a hosszú távú településfejlesztési koncepciónak, mind a középtávú, operatív jellegű ITS-nek.

A kis- és közepes városok integrált településfejlesztési stratégiáikat két módszertani támogatást nyújtó dokumentum alapján kell elkészíteni. Egyrészt a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Területfejlesztésért és Építésügyért felelős szakállamtitkársága által elkészített „Városfejlesztési Kézikönyv” második, javított kiadása (2009); másrészt a Belügyminisztérium „Útmutató a kis- és középvárosok és a fővárosi kerületek integrált településfejlesztési stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” című dokumentum alapján. Megvalósult az az elvárás is, hogy a település integrált településfejlesztési stratégiájának célrendszere illeszkedjen a megyei területfejlesztési koncepció és stratégiai program céljaihoz.

Az integrált településfejlesztési stratégia és célja

Az integrált településfejlesztési stratégia a település középtávú fejlesztési irányait meghatározó, operatív jellegű, megvalósítás-orientált fejlesztési dokumentum, melynek célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő az elkövetkező hét év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.

Készítése során a tervezők meghatározó szándéka volt, hogy segítségével a városban folyó fejlesztési tevékenységek egymással térben és időben összehangoltan valósuljanak meg, a város mindinkább képes legyen felhasználni a 2014 – 2020 közötti időszak európai uniós fejlesztési forrásait, s ezzel a stratégiába foglalt tevékenységek jelentős része meg is valósuljon. Az ITS keretet ad ahhoz is, hogy a közsféra fejlesztései mellett a magánsféra befektetései is bevonhatóak legyenek, ezzel is segítve a két szféra közötti partnerség kialakulását, illetve tervezési menete ahhoz is hozzájárul, hogy az ITS céljai és projektjei széles körű támogatást élvezzenek.

Partnerség és szerepe

A településfejlesztési koncepciók és településfejlesztési stratégiák elkészítését, tartalmi követelményeit, továbbá egyeztetésének rendjét a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szabályozza. (314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről. A továbbiakban: Kormányrendelet).

A Kormányrendelet 28. §-a értelmében a Koncepció, stratégia, véleményezési eljárás lefolytatása nélkül nem fogadható el, a polgármesternek egyeztetnie kell a partnerségi egyeztetés szerinti

érintettekkel, az államigazgatási szervekkel, az érintett területi és települési önkormányzatokkal, továbbá a lakossággal, érdekképviselői, civil és gazdálkodó szervezetekkel, vallási közösségekkel. A véleményeztetés a helyi adottságoknak megfelelően, a feladat jellegének figyelembevételével a partnerségi egyeztetés szabályai szerint történik. A Kormányrendelet 29. § előírja, hogy az önkormányzat a tervezés előtt dönt a partnerségi egyeztetés szabályairól, amelynek során meghatározza:

- a) az egyeztetésben résztvevők tájékoztatásának módját és eszközeit,
- b) a javaslatok, vélemények dokumentálásának, nyilvántartásának módját,
- c) az el nem fogadott javaslatok, vélemények indokolásának módját, a dokumentálásuk, nyilvántartásuk rendjét,
- d) az elfogadott koncepció, stratégia és településrendezési eszközök nyilvánosságát biztosító intézkedéseket.

A partnerségi egyeztetési folyamatok menedzseléséért a projektgazda, Sárospatak Város Önkormányzata Sárospataki Polgármesteri Hivatala a felelős. Az adminisztratív és koordinációs feladatokat, illetve a partnerségi egyeztetések gyakorlati megvalósítását az ITS 2014 Konzorcium szakmai iránymutatása és segítségnyújtása mellett az önkormányzat végzi. A menedzsment tevékenység során a városi önkormányzat, kiemelten a városi koordinátor, és a szakmai megvalósítók tájékoztatása folyamatos, és a kommunikáció belső egyeztetések útján történik.

Az ITS tárgyában folyt egyeztetéseken állandó és eseti partnerek is részt vettek, melyeket a Partnerségi terv rögzít.

Az Önkormányzat a következő állandó partnereket vonta be az egyeztetési folyamatokba:

1. Helyi lakosság és gazdálkodó szervezetek
2. Települési önkormányzatok (Alsóregmec, Bodroghalom, Bodrogolaszi, Györgyarló, Hercegkút, Kenézlő, Komlóska, Kovácsvágás, Makkoshotyka, Mikóháza, Nagyhuta, Sározsadány, Sátorajújhely, Tiszakarád, Vajdácska)
3. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat
4. Sárospatak Város közigazgatási területén működő egyházak (Római Katolikus Egyház, Református Egyház, Görög Katolikus Egyház)
5. Egyes közműszolgáltatók (Patakhő Energiaszolgáltató Nonprofit Kft, ÉMÁSZ Nyrt., Tigáz-DSO Zrt., PR-Telecom Zrt., Zemplén Idegenforgalmi Kft. ASZÚ Kéményseprő Részlege, Zempléni Vízmű Kft.)
6. 314/2012.(XI.08.) Kormányrendelet 9. mellékletében meghatározott államigazgatási szervek

Az egyeztetési folyamatok során az Önkormányzat az alábbi eseti partnerekkel dolgozott együtt:

1. Civil szervezetek
2. Települési önkormányzatok (Alsóregmec, Bodroghalom, Bodrogolaszi, Györgyarló, Hercegkút, Kenézlő, Komlóska, Kovácsvágás, Makkoshotyka, Mikóháza, Nagyhuta, Sározsadány, Sátorajújhely, Tiszakarád, Vajdácska)
3. Kisebbségi Önkormányzatok (Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Német Nemzetiségi Önkormányzat, Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat)

Koncepció jövőképe és hosszú távú célrendszere

Sárospatak Városfejlesztési koncepciója 2010-ben került elfogadásra. A koncepció az alábbi jövőképet fogalmazta meg: **„Kulturális, szellemi örökség és természeti értékek megőrzése, fenntartható magas életminőséget nyújtó kisvárosias lakó-, és üdülőkörnyezet megteremtése”.**

A koncepció elkészítésekor a hosszú távú tervezés során az alábbi városi szintű fejlesztési célokat tűzték ki a gazdasági – társadalmi – környezeti fenntarthatóság figyelembe vételével:

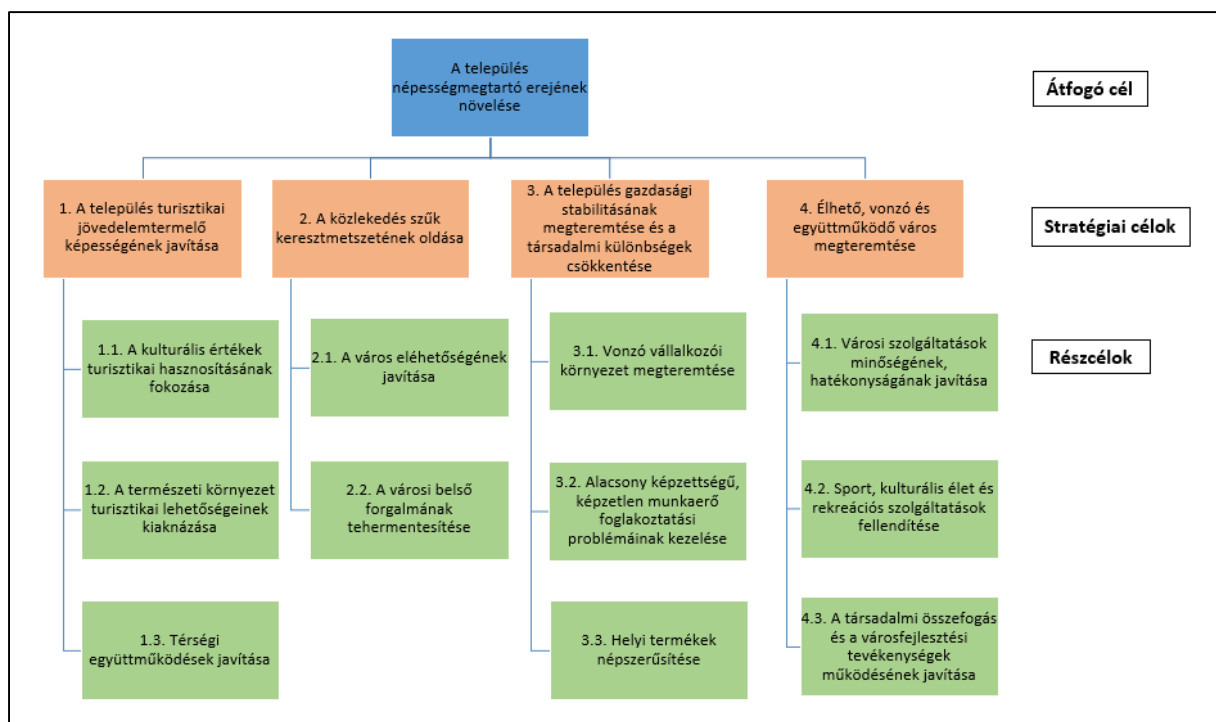
- ❖ **Gazdaságfejlesztés:** befektetés-ösztönzés, vállalkozások versenyképességének javítása, munkahelyteremtés, szakoktatás-felnőttképzés folyamatos megújítása és a belső egyéni-közösségi fogyasztás ösztönzése
Eszközei: Korszerű telephelyi feltételek (közműcsatlakozás, közútcsatlakozás) biztosítása a piaci árnál kedvezményesebb feltételekkel; Magas hozzáadott értéket biztosító szolgáltatások letelepedésének ösztönzése, inkubátorház kialakítása; Befektetés-ösztönzés; Tanácsadás a vállalkozások finanszírozási lehetőségekről, a térségben működő vállalkozások segítése; Szakképzés, képzési színvonal javítása; Közép- és felsőfokú oktatási intézmények, mint jelentős foglalkoztatók fejlesztése; Helyi piac fejlesztése, belső fogyasztás ösztönzése
- ❖ **Turizmus fejlesztése:** látogatók-vendégéjszakák számának növelése, a turisztikai szezon meghosszabbítása, a turizmusból származó jövedelem növelése
Eszközei: Termál-, és gyógyturizmusra alapozott turizmusfejlesztés; Várnegyed kulturális és turisztikai funkcióinak bővítése; Végardó – Várnegyed közti turisztikai – kulturális út kialakítása, régészeti örökség feltárása (kiemelten a Pálóczy nemzetség udvarházának és a Habán telep bemutatása); Természeti értékek fenntartható, rekreációs célú hasznosítása; Szervezés, marketing
- ❖ **Életesélyek javítása és társadalmi felzárkóztatás a közszolgáltatások esélyegyenlőséget biztosító magas színvonalú ellátásával**
Eszközei: Tartósan munkanélküliek, hátrányos helyzetűek komplex támogatása összehangolt foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális támogatási programmal; Oktatási intézményrendszer fejlesztése; Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése; Szociális ellátás intézményrendszerének hatékonyabb szervezése; Kulturális programok szervezése
- ❖ **Települési infrastruktúra fejlesztése, környezetvédelem: magasabb színvonalú, közüzemi, környezeti szempontból biztonságos lakókörnyezet megteremtése, energiahatékonyság és újrahasznosítás, valamint a kulturális örökség, természeti, táji értékek megóvása**
Eszközei: A belvároson átmenő közlekedési forgalom csökkentés érdekében a településszerkezetet is érintő új közutak kiépítése; Helyi lakosok számára igénybe vehető közösségi szolgáltató és tér funkció kialakítása; Üres, elhanyagolt területek beépítése, rehabilitációja; A Várnegyed rehabilitációja, a műemlék értékek megőrzése fontos infrastrukturális fejlesztéseket foglal magában, de ezen fejlesztések tárgyalása a turisztikai fejezetben történik; Berek üdülőtérület fejlesztése; Zöldfelületek megújítása, fenntartható közlekedés; Köz művek korszerűsítése, Energiahatékonyság javítása; Lakóterületi fejlesztések, műemlék épületek megújítása.

1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Az ITS tervezési folyamat első lépéseként lezajlottak a településsel az egyeztetések és elkészült a megalapozó vizsgálat, mely helyzetfeltárásból helyzetelemzésből valamint helyzetértékelésből tevődik össze. A megalapozó vizsgálat munkarész nem csak a helyi folyamatok értékelésére, fejlesztési szükségletek azonosítására tér ki, de feltárja a külső környezetben zajló azon trendeket, folyamatokat, melyek a fejlesztésekre és a város gazdasági, társadalmi, környezeti állapotának egyes elemei megváltozására hatással lehetnek. A vizsgálat során feltérképezésre kerültek Sárospatak helyi és helyzeti energiái, lehetőségei, valamint azok a pontok, melyek még a jövőben megerősítésre szorulnak, ahhoz, hogy egy jól működő, fejlődő, stabil társadalmi-gazdasági alapokon nyugvó településsé válhasson. A város remek turisztikai adottságokkal bír, melyek részben még kiaknázatlanok. A település közlekedési helyzetében több probléma mutatkozik, mind a megközelíthetőség, mind pedig a belső gondok megoldásra szorulnak. A város gazdaságának jelenlegi helyzete nem járul hozzá egy fejlődő stabil város kialakulásához. Ezen problémák megoldására négy stratégiai célt fogalmaztunk meg. A városában nem találhatóak olyan egyedi fejlesztést igénylő problémák, amelyek kizárólag egy-egy városrészhez kötődnének. Ebből kifolyólag területi célok nem kerültek meghatározásra.

1. ábra: Sárospatak Integrált Településfejlesztési Stratégia célrendszere

Forrás: Saját szerkesztés

A település népszámmegtartó ereje alatt azt értjük, hogy megfelelő körülmények állnak rendelkezésre a lakosság számára mindennapi életük során. Lehetőségük van a képzettségüknek megfelelő munkavégzésre, mely biztosítja a stabil megélhetést. Ezen kívül a város a társadalom minden csoportja

száma tud az igényeknek megfelelő egészségügyi és szociális ellátást, képzési lehetőséget, szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas alternatívát és szolgáltatásokat nyújtani.

1. stratégiai cél: A település turisztikai jövedelemtermelő képességének javítása

Sárospatak életében meghatározó szerepet tölt be a turizmus. A város komoly kulturális-, történelmi-, vallási-, épített és szellemi értékkel rendelkezik, mely kapcsolódva a vonzó természeti környezethez kiváló adottságot jelent a turizmus dinamizálására. A város az UNESCO Világörökségi terület része. A kulturális adottságok mellett a természeti értékek is jelentősek. Mindezek ellenére a látogatottsági mutatók elmaradnak az elvárt szinttől. A település rendelkezik kellő számú és színvonalú vendéglátóhellyel, valamint megfelelő kapacitású szálláshellyel szintén ellátott. A város lakossága számára a turizmusból származó bevételek elengedhetetlenek. A település vállalkozásainak közel fele turisztikával kapcsolatos tevékenységet folytat. A megalapozó vizsgálat során kiderült, hogy a város adottságaira nem épül megfelelő marketingtevékenység. A megfelelő információ ellátottság hiányában pedig az érintett térség turisztikai látogatottsága jelentősen elmarad a hasonló lehetőségeket kínáló, ugyanakkor megfelelő marketing tevékenységgel bíró versenytársakétól. A település turisztikai adottságait figyelembe véve elkülöníthetünk két részcélt, melyek megvalósulása elősegítheti a város látogatószámának emelkedését, valamint az itt eltöltött vendégéjszakák számát.

1.1. rész cél: A kulturális értékek turisztikai hasznosításának fokozása

A település Várnegyede a város legismertebb látványossága. Az 1500-as években épület vár és egykori tulajdonosai, a Rákóczi-család történelmi jelentősége közismert, de mint attrakció, a benne rejlő lehetőségek nem kellően kiaknázottak. A vendégek elmaradásának fő oka, a marketingtevékenység hiányosságaiban keresendő, melynek erősítése, különböző programcsomagok készítése indokolt. A Várnegyed rendezése során szükséges a közlekedés átszervezése, továbbá a kínált attrakciók körének bővítése, ezáltal a város történelmi hangulatának erősítése. A vendégforgalom, valamint az itt eltöltött idő növelése érdekében több területen szükséges beavatkozni. A Várnegyeden kívül a másik meghatározó attrakció Végardó Fürdő. A termálvízzel rendelkező létesítmény, melynek esetében az infrastruktúra fejlesztése (új kút fúrása, szezonális csökkentő létesítmények kiépítése) és a hozzá kapcsolódó szolgáltatáscsomag bővítése szintén megnövelné a település látogatottságát. A helyi sportolási lehetőségek bővítése, valamint a meglévő kapacitások fejlesztése szintén növelné a város vonzerejét. A meglévő attrakciók megújításával, valamint szélesebb körű szolgáltatások kialakításával, melyekbe a környező települések is bevonásra kerülnének, egy olyan komplex turisztikai programcsomag kerülhet létrehozásra, mely célzott marketing tevékenységgel ellátva több napos turisztikai szolgáltatást biztosítana a városba érkezők számára. A környező megyeszékhelyek valamint Szlovákia közelsége biztosíthatja a stabil látogatószámot. Egy egész szezont átfogó programkínálat megemeli a költségvetési hajlandóságot, ezáltal biztosítja a turizmusból származó jövedelem növekedését, amely maga után vonja a város lakosságának általános életszínvonalbeli emelkedését.

1.2. rész cél: A természeti környezet turisztikai lehetőségeinek kiaknázása

A város nem csak kulturális emlékekben, hanem természeti kincsekben is bővelkedik. Napjainkban megfigyelhető, hogy az emberek a rohanó városi hétköznapokból elvágyódnak a nyugodt, csendes tiszta természeti környezetbe. Fontos, hogy a természeti értékek megőrzése mellett széles körben élvezhetővé váljanak az egyes természeti értékek. A város egyik legmeghatározóbb természeti turisztikai adottsága maga a Bodrog folyó, mely több irányú lehetőséget kínál a fejlesztésekre. A folyó

adottságainak kihasználása javítani tudja a település vízi megközelíthetőségét, mely a Tokaj-Sárospatak között közlekedő sétahajózási rendszer modernizálásával érhető el. A folyó strandolási, és számos szabadidő eltöltési lehetőséget kínál, ezekre fontos, hogy a település építsen. Nem csak a városon belül, de a település határait elhagyva is számos kincset találhat az ide látogató. A környező középhegységi táj, a Megyer-hegyi tengerszem és a Berek adottságainak magasabb fokú kiaknázásával a település vonzerejének további növelése, és az itt töltött napok számának emelkedése érhető el. Fentiek mellett kiemelendő a településen található termálvíz adta lehetőségek kihasználásának fontossága, amelyre alapozva a település egészségturisztikai szempontból történő fejlesztése is kiaknázandó terület.

1.3. rész cél: A térségi együttműködések javítása

A város jó adottságai ellenére sem képes önmagában arra, hogy hosszabb időre ott tartsa a turistákat. A cél elérése érdekében fontos, hogy a környező településekkel közösen, egymással szoros együttműködésben alakítsák ki szabadidős programkínálatukat, ezáltal egy összetett, széles érdeklődési kört kielégítő turisztikai kínálatot tárva a látogatók elé. A 2015. januárban aláírt Zempléni Városok Szövetsége sok lehetőséget rejt magában, melyeknek kiaknázása a Tokaj-Hegyalja térség látogatószámának emelkedését vonná maga után. Ezen kívül a város közvetlen környezetében található kisebb településekkel szintén erős, minden fél számára előnyös kapcsolatot kell, hogy ápoljon. Sárospatak a környező települések összefogásával turisztikai elosztó központként funkcionál, nagyobb térség attrakcióit összekapcsolva kínálhat vonzó programcsomagokat. Az együttműködések egy jól működő TDM szervezet tudná leginkább irányítani. A turisztikai ágazati szereplők összefogására épülő, önkormányzat által is támogatott programok szervezésével és hatékony marketingjével a városra irányítják a figyelmet. A hatékonyság növelése, a meglévő termékek szolgáltatások eredményesebb értékesítése a piacokon, valamint Sárospatak külső megítélésének, imázsának építése egyaránt a városmarketing tevékenységek erősítését kívánják meg, melyek az alábbiak lehetnek. Az egyedi, csak Sárospatakra jellemző tartalmak körültekintő meghatározása és beépítése a városmárkába, a kommunikáció megújítása, egyedisége, célcsoport-specifikus üzenetek, tartalmak és módszerek alkalmazásával, összességében a városmárka professzionális kialakítása és menedzselése és nem utolsósorban a folyamat minél korábbi megindítása. Az attrakciók és fogadási feltételek kiszélesítésével a térségbe látogatók száma mellett a településen eltöltött ideje is növekszik, mely fokozza az ágazat stabilitását. A kommunikációban a klasszikus kiadványok mellett az on-line felületek kialakítására, tartalmak frissítésére és a célcsoportoknak megfelelő alkalmazások használatára kiemelt figyelmet kell fordítani.

2. Stratégiai cél: A közlekedés szűk keresztmetszetének oldása

Egy település stabil működéséhez és fejlődéséhez nélkülözhetetlen a gyors megközelítési lehetőség megléte. A jó közlekedési lehetőségek a turizmus, a gazdaság és a település mindennapi életének, mobilitásának alapját képezik. Sárospatak elhelyezkedése az országos településhálózatban viszonylag periférikus, a fővárostól, Miskolctól és a környező megyeszékhelyektől is relatíve távol fekszik. A látogatók számára a turisztikai célpontok kiválasztása esetében fontos a megközelíthetőség lehetőségének mérlegelése. A határ közeli fekvés eredményezheti a hazai turistákon kívül a magas számú külföldi látogató megjelenését. A település számára nagy problémát jelentenek közlekedési hálózatának hiányosságai. A problémák forrását ketté bonthatjuk, egyrészt a város eléréséből fakadó

nehézségekre, másrészt a településen belüli közlekedési gondokra. Ennek megfelelően azok megoldását is két rész célban határoztuk meg.

2.1. rész cél: A város elérhetőségének javítása

Sárospatakot közúton északról a 37-es főúton, délről a Bodrogtörzsről közelíthető meg. A főút minőségbeli problémáinak köszönhetően az utazási idő hosszabb, mint amennyi indokolt lenne. A 37-es út felől a városba való bejutás csak vasúti sorompón keresztül oldható meg, ez a napi forgalmas időszakokban jelentősen megnövelheti a településre történő bejutási-, valamint az onnan kijutási időt. A város a jelenleg még korszerűtlen, a nem villamosított Mezőzombor-Sátoraljaújhely vasútvonalon fekszik. A Budapest felől érkező utasok számára gondot okoz, hogy Szerencsen az addig közlekedő villanymozdonyt átcserélik dízelre, mely idővesztést okoz. További probléma, hogy a sínek állapota miatt sebességkorlátozás él a vonalon. A vasútvonal villamosításával és a pályák karbantartásával jelentősen javulna a város elérhetősége, mind időben, mind pedig minőségben. Sárospatakra és környékére érkező turisták esetében fennállhat az igény, hogy kerékpáros túrákat tessenek, az egyes látnivalókat ilyen módon is meg tudják közelíteni. Sátoraljaújhely kerékpárúton történő elérhetősége megoldott, de a környező kisebb településekre és látványosságokhoz vezető kerékpárutak kiépítésére is szükség van. A várost nem csak szárazföldön, hanem a Bodrogon is meg lehet közelíteni. Szervezetten a Tokajt és Sárospatakot összekötő sétahajó nyújt erre lehetőséget, ezen felül egyénileg a kisebb vízi járművekkel, pl. kenuval. A Sárospataknak saját Sportreptere van, melyet a jövőben kereskedelmi reptérre lehetne fejleszteni, ehhez rendelkezik is engedéllyel. A reptér átépülésével és eredményes működésével hosszútávon jelentős emelkedés lenne megfigyelhető a térség külföldről érkező turistaszámában.

2.2. rész cél: A város belső forgalmának tehermentesítése

A város belső közlekedési problémájának legmeghatározóbb forrása az, hogy az elmúlt években a nemzetközi kamionforgalom megerősödött. A város bevezetőútjaira kiszabott 7,5 tonnás súlykorlátozás csak ideiglenesen és részben oldja meg a nagy össztömegű gépjárművek okozta közlekedési problémát, valamint a helyi vállalkozók mindennapi szállítási feladatait jelentősen megnehezíti a folyamatos egyedi útvonalengedélyek igénylése. A város belső úthálózatának állapota leromlott, melyet a kamionforgalom csak tovább növel. Ezeknek a feloldására szükséges a bodrogtörzsi déli elkerülő út és a hozzá tartozó felüljáró megépítése, mely hosszú távon jelentene megoldást a kamionforgalom gyors és biztonságos kezelésére. A város északi részén, a főként nyáron egyre nagyobb forgalommal bíró Fürdő magasságában szükséges egy vasúti felüljáró létesítése. Ezen felül a Bodrog hídhöz vezető kanyargós utcák kiegyenesítése szerepel a tervek között. A napjainkban megváltozott közlekedési szokások, úgy, mint a gyalogos-, kerékpáros- és egyéb közlekedési eszközzel való közlekedés népszerűségének emelkedése indokolja a közlekedési módok biztonságossá tételét, ezek megteremtéséhez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtését. Ezen felül nem csak a városlakók mindennapi életét könnyíti meg a kerékpáros útvonalak kialakítása, hanem a turizmus számára is új perspektívákat alapoz meg.

3. stratégiai cél: A település gazdasági stabilitásának megteremtése és a társadalmi különbségek csökkentése

A település gazdasági stabilitásának megteremtése kiemelkedően fontos annak érdekében, hogy a beruházások hatására a város gazdasága megerősödjön, kellő számú munkahely álljon rendelkezésre

a helyi, térségi, illetve betelepülni vágyó lakosság számára, így a település dinamikus fejlődése biztosítható legyen. A gazdaságfejlesztési feladatok között az egyik legfontosabb a vonzó vállalkozói környezet kialakítása annak érdekében, hogy a meglévő vállalkozások fejlődésén, növekedésén túl új, a munkahelyteremtésben jelentős szerepet vállaló gazdasági szervezetek is megjelenjenek a településen. Emellett a foglalkoztatottság növelése érdekében a településen rendelkezésre álló oktatási kapacitás felhasználásával a képzési rendszer hatékonyságának növelése is szükséges, így biztosítható a munkaerő-piaci kereslet és kínálat összhangja. Foglalkozni szükséges továbbá a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatásával, foglalkoztatási lehetőségei javításával is annak érdekében, hogy leszakadásuk megelőzhető legyen.

3.1. rész cél: Vonzó vállalkozói környezet megteremtése

Sárospatakon jelentős számú vállalkozás működik, melyek nagy része mikro-vállalkozás, azonban megtalálhatók nagyobb, 100-150 főt alkalmazó, a helyi munkahelyteremtésben nagy szerepet vállaló vállalkozások is. A vállalkozások gazdasági értékteremtő képessége az elmúlt évtizedtől némi javulást mutat, azonban 2012 óta a település gazdasági ereje stagnál és bruttó hozzáadott értéke jelentősen elmarad az országos, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén megye járásközpontjainak átlagértékeitől a helyzetfeltárás során megvilágított adatok alapján. A város helyi adóbevételeinek jelentős részét képezi a vállalkozások által fizetett iparűzési adó. A vonzó vállalkozói környezet megteremtése a már működő, illetve az újonnan bevonzani kívánt vállalkozások tevékenysége szempontjából is fontos feladat. Ehhez kapcsolódóan mind a fizikai, infrastrukturális, mind a soft elemek – mint egyéb befektetés-ösztönzés – fejlesztése kiemelkedő jelentőségű. A településen rendelkezésre állnak már meglévő, részben hasznosított és teljesen betelepített iparterületek (régii Csepel-művek területe) is, azonban középtávú célként a további fejlődéshez elengedhetetlen újabb iparterületek kijelölése és kialakítása, amelyek lehetőséget biztosítanak az újonnan betelepülni kívánó vállalkozások működésére, továbbá a meglévők tevékenységének bővítésére.

A vonzó vállalkozói környezet másik fontos eleme, hogy az infrastrukturális feltételek megteremtése mellett a település megfelelő befektetés-, beruházás-ösztönzési tevékenységet folytasson a vállalkozások növekedése, számának növelése érdekében. A településen jelenleg nincs aktív ösztönző-rendszer annak érdekében, hogy akár a kívülről érkező vállalkozások betelepülési döntéseit segítse megválaszolni a lehetséges kérdést, hogy miért Sárospatakon működtessék vállalkozásukat. A befektetés-ösztönzés egyik lehetséges iránya a kézzel fogható kedvezmények nyújtása, mint például iparűzési adó kedvezmények, telekár kedvezmény. Emellett azonban jelentős ösztönző hatása lehetne az olyan soft jellegű tevékenységeknek, mint például a települést, térséget bemutató információs csomagok rendelkezésre bocsátása, amelyek valamennyi érdeklődő, Sárospatakon vállalkozást létrehozni, vagy fejleszteni szándékozó vállalkozás számára elérhetők. Ezen tevékenységek hatékony végzéséhez középtávon gazdaságfejlesztő szervezet létrehozására lenne szükség, amely a településen, illetve térségben működő vállalkozásokat ellátná a fejlesztésükhöz szükséges tanácsokkal, a fejlesztésekhez szükséges források pályázati lehetőségeiről, illetve információt nyújt a növekedéshez esetlegesen szükséges (ipar)területek, telephelyek adottságairól.

A vállalkozások versenyképességének növelésében az egyik legfontosabb beavatkozási irány a vonzó vállalkozói környezet megteremtése. A vonzó feltételeket kínáló üzleti környezet elemeinek kiépítése, mint az iparterület-fejlesztés, a befektetés-, beruházás-ösztönző rendszer fejlesztése, valamint az együttműködés javítása az érintettek között a meglévő vállalkozások tevékenységeinek és

kapacitásainak bővítése mellett új vállalkozások betelepülésére is hatással vannak, aminek hatására nőhet a munkahelyek száma és a foglalkoztatottság a településen és térségében.

3.2. rész cél: Munkaerő-piaci kereslet-kínálat összehangolása

Sárospatak város széleskörű oktatási portfólióval rendelkezik. A gimnáziumi oktatáson túl szakközépiskolai keretek között több könnyűipari és nehézipari szakma elsajátítására is lehetőség nyílik, azonban az oktatás nem gyakorlatorientált, a munkaerőpiacra kikerülő végzett tanulók nagy része nem tud elhelyezkedni a megszerzett szakmájával a településen, illetve a térségben, így a végzetek nagy számban hagyják el a várost és költöznek másik nagyvárosba, illetve a fővárosba. Ez a tendencia megfigyelhető a felsőoktatásban végzetek körében is. A város nagy múltú oktatási-képzési intézményei középtávon kapcsolatokat építhetnek ki a város, illetve a térség foglalkoztatóival annak érdekében, hogy a piaci viszonyokhoz illeszkedő képzési struktúra egyszerre szolgálhassa a munkaadói igényeket, illetve az elhelyezkedéshez megfelelő képzettséget biztosítson a munkaerőpiacra kilépők számára. A gyakorlatorientált oktatás bevezetésével a képzési idő egy részét piaci szereplőknél töltenék a tanulók, ahol tapasztalt szakemberektől tanulhatnak, mely segíti későbbi specializációjukat is. Ennek a képzési struktúrának további előnye lehet, hogy a mostani, képzésükben érdektelen tanulók a folyamatok gyakorlatiasabb elsajátításával motiváltabbá válhatnak később megszerzett szakmájuk iránt, így csökkenhet a lemorzsolódás a képzési idő alatt.

A munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolását a középfokú oktatáson túl a felnőttképzésben is érvényre szükséges juttatni. A felnőttképzés során lehetőség nyílik (akár pályázati forrásokból) a munkanélküli, illetve hátrányos helyzetű rétegek számára is biztosítani azokat a felzárkóztató, illetve új szakmai tudást biztosító képzéseket, amelyek elvégzését követően a munkaerőpiacon nagyobb eséllyel tudnak elhelyezkedni, így javítva a város népességmegtartó erejét is.

A struktúrák kapcsolódása következtében versenyképes, kiaknázzható tudással és képzettséggel rendelkező szakemberek kerülhetnek ki a munkaerőpiacra, akiknek foglalkoztatási esélyeik jelentősen erősödnek, így megfelelő jövedelemszerzési kompetenciával rendelkeznek.

3.3. rész cél: Alacsony képzettségű, képzetlen munkaerő foglalkoztatási problémáinak kezelése

Számos gazdasági és társadalmi probléma alapját képezi az a tény, hogy a képzetlen munkaerő foglalkoztatására helyben kevés lehetőség mutatkozik, ezért az érintettek munkaerő-piaci integrációja érdekében egyrészt olyan foglalkoztatási formákat, lehetőségeket szükséges felkutatni, amelyek rövidtávon jövedelemhez segítik a leszakadó társadalmi csoportok tagjait. A településen közfoglalkoztatás keretében folyamatosan biztosítanak lehetőséget munkavégzésre, továbbá startmunkaprogram és mezőgazdasági program is működik, azonban ezen lehetőségek csak időszakosan állnak rendelkezésre. A városban korábban pályázati forrásból már volt foglalkoztatási projekt hátrányos helyzetű, állandó munkajövedelemmel nem rendelkező sárospataki és környékbeli lakosok számára, amely során megvalósultak képzések, illetve foglalkoztatás, azonban a programok végén a résztvevők csak kis száma tudott tartósan elhelyezkedni. A továbbiakban olyan lehetőségeket kell keresni, amelyek ezen réteg későbbi foglalkoztatását nagyobb mértékben biztosíthatja, ezáltal segítve a jövedelemszerzést, és megelőzve a munkanélküliség miatti elvándorlást, illetve a szegregációval veszélyeztetett területek leszakadását.

3.4. rész cél: Helyi termékek népszerűsítése

A helyben és a térségben megtermelt, begyűjtött (akár közmunka programban) mezőgazdasági termékek feldolgozásának, raktározásának, kézműves termékek kereskedelmének megoldására élelmiszeripari park kialakítása már tervezett volt a városban, amelynek megvalósításával közép távon is elérhető a helyi termékek felhasználása, értékesítése. Előadások, térségi fesztiválok keretein belül ezen termékek népszerűsítése is megtörténhet, továbbá egyes civil szervezetek bevonásával hatékonyan összefogható és segíthető a helyi termelők ezen irányú tevékenysége. A szokásos marketing eszközök mellett a kereslet építésére és a minőségbiztosításra is figyelmet kell fordítani.

A helyi gazdaság-fejlődésben a helyi termékek stratégiai jelentőséggel bírnak. A térségi önellátást erősítő és az egyedi tulajdonságokkal bíró specializált termékeknek fontos szerepe van nem csak a gazdaság fejlesztésében, hanem a helyi identitás megerősítésében és nem utolsósorban a turisztikai célú fejlesztések népszerűsítésében is. A helyi termékek kereskedelmével és a hozzá kapcsolódó szolgáltatásokkal a foglalkoztatás is növekedhetne.

4. stratégiai cél: Élhető, vonzó és együttműködő város megteremtése

A település gazdasági stabilitásának megteremtése, turisztikai potenciáljának kihasználása hozzájárul a város jövedelemtermelő képességének javításához, a közlekedés fejlesztése megfelelő infrastrukturális feltételeket nyújt a város könnyebb megközelíthetőségéhez, a belső közlekedési feszültségek oldásához, azonban a településen lakók életszínvonalának javításához, a város élhetőbbé, vonzóbbá tételéhez egyéb, nem csak beruházási jellegű feladatok, programok is szükségesek. Egy élhető, vonzó és együttműködő városban az ott lakók, a letelepedést tervezők és nem utolsósorban a befektetők is megtalálják azokat a szolgáltatásokat, programokat, amelyek segítenek a hasznos szabadidő-eltöltésben, valamint segítségükkel a helyi társadalom aktív tagjának érezhetik magukat. Sárospatak népességmegtartó erejének növeléséhez a településen élők életminőségének javítása, a szolgáltatások színesítése, hozzáférésük megkönnyítése, a társadalmi kohézió erősítése is hozzájárul.

4.1. rész cél: Városi szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása

A megalapozó vizsgálat elkészítése során feltárt információk alapján a közszolgáltatások a településen az önkormányzat, az önkormányzat saját tulajdonú szervezetei és az önkormányzattal szerződéses viszonyban álló külső szolgáltatók által kerülnek ellátásra. A települési közszolgáltatások alapvetően jól működnek, azonban a jövőben nagyobb hangsúlyt szükséges fektetni a szolgáltatások költség- és energiahatékonyságának növelésére. A település által fenntartott közintézmények csak néhány esetben hasznosítják a megújuló energiák adta lehetőségeket, amelyekkel azonban a kezdeti befektetés után jelentős költségmegtakarítás lenne elérhető. Emellett fontos feladat a településen a távhő- korszerűsítés, valamint a szennyvíz elvezetésének és tisztításának bővítése és korszerűsítése, amelyhez kapcsolódóan a tervezési szakasz folyamatban van, középtávú célként (a pályázati források elérhetőségétől függően) a megvalósítás kerül előtérbe. A városnak – a turizmus kiemelt szerepe miatt is – fokozott figyelmet szükséges fordítani a városkép kialakítására és fejlesztésére, amelyhez az olyan kisebb jellegű „projektek” is hozzájárulnak, mint a zöldterületek rendben tartása, fejlesztése (akár közmunka programon keresztül) vagy a szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek megteremtése.

A város által biztosított alapszolgáltatások esetében ugyancsak törekednie szükséges a településnek az intézmények energiahatékonyságának javítására, hiszen ezidáig még csak néhány épületre vonatkozóan kerültek kiépítésre megújuló energiát hasznosító berendezések, továbbá néhány esetben tervezett a kivitelezés elnyert pályázati forrásból. Az ilyen módon megtakarított költségek

több települési fejlesztési feladat (részbeni) forrását jelenthetik az intézmények külső megjelenésének javításától a különböző programok költségéig.

A településen a szociális alapszolgáltatások teljes köre megtalálható önkormányzati vagy egyéb fenntartásban, azonban a települési személyes szakmai konzultáció során elhangzottak alapján a hajléktalan nappali ellátás megoldása szükséges a településen, amelynek megvalósítása az új egészségügyi intézmény átadásával felszabadult épületben is elképzelhető. A demográfiai folyamatokat figyelve továbbá középtávon az idősök nappali ellátásának kapacitáshiányára is fokozott figyelmet szükséges fordítani, az ellátás bővítésére az idős korosztály növekedési trendjének figyelembe vételével tervezés szükséges.

4.2. rész cél: Sport, kulturális élet és rekreációs szolgáltatások fellendítése

A településen, térségben élők és nem utolsósorban a várost meglátogatók számára fontos a város által nyújtott kulturális programok, rekreációs szolgáltatások és sportesemények sokszínűsége és ezen szolgáltatások megfelelő színvonalú elérhetősége. Ennek érdekében mind beruházási jellegű, mint népszerűsítést szolgáló tevékenységek megvalósítása szükséges, amelyben kiemelt szerep juthat a nagyszámú városban működő civil szervezetnek, illetve a teljes lakosságnak, amelyek az önkormányzattal, szervezőkkel együttműködve a szolgáltatások sokszínűségét, résztvevőinek számát biztosítani tudják a népszerűsítést célzó tevékenységekkel is.

A városi sportélet fellendítéséhez középtávú célként szükséges kitűzni egy fedett, komplex szolgáltatást nyújtó városi sportcsarnok létrehozását, amely alkalmas tömegsport és akár egyéb rendezvények megszervezésére is, és amely alkalmas akár nagyobb nézőközönség befogadására is, ezzel biztosítva a megfelelő infrastrukturális feltételeket. Emellett a város rendelkezik szabadtéri sportpályával, amely öltözőjének, egyéb kiszolgáló helyiségeinek felújítása új lendületet adhat az iskolai és városközponti sportéletnek.

A sport mellett az egyéb szabadidős, kulturális programok (pl. színházi előadások, mozi, koncertek) megszervezésére alkalmas terület a városi Művelődés Háza és Könyvtára, amelynek felújítása ugyancsak középtávú célként határozható meg. Beruházási jellegű célként a rekreációs szolgáltatások biztosítása érdekében a Végárdó Fürdő által nyújtott lehetőségek kiaknázása is kiemelt figyelmet kell kapjon, így egy újfajta, szabadidő eltöltésére alkalmas tér nyílhat az érdeklődők számára a gyógy-, wellness- programokon keresztül.

A nem beruházási jellegű új programok, mint pl. kiállítások szervezése, kézműves termékek készítéséhez, értékesítéséhez kapcsolódó hagyományteremtés, sportesemények szervezése a közösségépítés, helyi identitás elmélyítéséhez elengedhetetlenül szükségesek minden korosztály számára. Ezen tevékenységek megszervezéséhez, lebonyolításához az önkormányzat, a civil, egyházi, egyéb szervezetek és a lakosság érdekeinek figyelembe vételével olyan együttműködések szükségesek, amelyek hatékonyan be tudják építeni ezen programokat a városi életbe, kielégítve ezáltal az itt élők szabadidő hasznos eltöltése, új élmények szerzése iránti igényét.

4.3. rész cél: A társadalmi összefogás és a városfejlesztési tevékenységek működésének javítása

A megalapozó vizsgálat készítésekor, valamint a személyes szakmai konzultációk során fény derült arra, hogy habár a város gazdag kulturális, természeti értékekben, különböző civil szervezetekben, a városfejlesztési tevékenységekhez szükséges kommunikáció és együttműködés nem hatékony. Az önkormányzat és a város fejlesztéséért operatíván tevékenykedő szervezetek munkáját a lakosság és a civil szervezetek nem ismerik teljes körűen, a folyamatban lévő és tervezett projektekről sokszor

nincs tudomásuk annak ellenére, hogy az önkormányzati, illetve városi honlapon az új fejlesztésekről szóló hírek jelen vannak. Középtávú célként szükséges kitűzni a városban lévő szervezetek, a lakosság és a városfejlesztésben tevékenykedők együttműködésének javítását annak érdekében, hogy a tervezett fejlesztések megfelelő visszacsatolással rendelkezzenek az érintettek részéről. Ennek érdekében a meglévő, azonban csak minimális tevékenységet végző TDM szervezet felélesztése szükséges a lehető legtöbb városi szervezet bevonásával. A kommunikáció és együttműködések javításával a tervezett fejlesztések társadalmi elfogadása és ismertté tétele javulhat, ezáltal az itt élők elkötelezettsége is nőhet a város iránt. A társadalmi összefogás, összetartás erősítése mindenképpen fontos feladat az elkövetkező években, a városfejlesztés működésének hatékonyabbá tétele érdekében. Fontos, hogy az emberek a városi közösségben értékeket, ötleteket, igényeket osszanak meg egymással, s egyenlő feltételek mellett közösen próbáljanak megfelelni a kihívásoknak. A társadalom tagjainak egyesülésében nemcsak a civil szervezetek, egyházak klubok, egyesületek, stb. játszanak fontos szerepet, hanem maga a települési önkormányzat is.

1.2. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

Sárospatak városában területi célok nem kerültek meghatározásra. A kifejtetett specifikus stratégiai célok és a hozzájuk kapcsolódó részcélok habár tartalmazznak egy-egy adott terület (mint Várnegyed, Végardó Fürdő) fejlesztésére vonatkozó fejlesztési terveket, a kialakított célrendszer összességében specifikus célok mentén került megfogalmazásra, melyek egymást erősítik és nem köthetők kizárólag egy-egy, jól lehatárolható terület fejlesztéséhez.

Az Európai Unió 2014–2020-ra vonatkozó kohéziós politika megvalósítását szolgáló rendelete határozza meg azt a 11 ún. tematikus célkitűzést, amelyek elérésének támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az Európa 2020 stratégia céljaihoz, és amelyek egyben a támogatáspolitikai alapját is képezik. A kohéziós politika által meghatározott 11 tematikus cél az alábbi:

1. A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése;
2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása;
3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása;
4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és –kezelés előmozdítása;
6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban;
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem;
10. Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás;
11. Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás.

Az 1.1 pontban bemutatott településfejlesztési stratégia célrendszere a 2014-2020-as időszakra vonatkozó nemzeti fejlesztési prioritásokkal és európai uniós szintű tematikus célokkal összhangban került kialakításra. Ez azért is fontos, mert a Partnerségi Megállapodásban foglalt nemzeti fejlesztési célok és a hozzájuk kapcsolódó területi (térsvégi, városi) célok megvalósítását az uniós fejlesztési politikák erőforrásai azzal a feltétellel biztosítják, hogy a benne tervezett fejlesztések az EU egy vagy több Európa 2020 stratégiából levezetett célkitűzését is támogatják.

Sárospatak város településfejlesztési stratégiájának középpontjában a gazdasági stabilitás megteremtése, a kiváló turisztikai lehetőségek kiaknázása, a közlekedési hálózat fejlesztése és a közszolgáltatások minőségi feltételeinek javítása állnak, amelyek közép és hosszútávon hozzájárulnak a város átfogó céljának megvalósításához, vagyis a település népességmegtartó erejének növeléséhez. A stratégiai és részcélok tematikus célokhoz való illeszkedése a 2. sz. táblázatban kerül bemutatásra.

1. táblázat: A stratégiai célokhoz kapcsolódó európai uniós tematikus célkitűzések

Célok, részcélok	Kapcsolódó EU-s tematikus célok
1. A település turisztikai jövedelemtermelő képességének javítása.	3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra- ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása; 6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása; 8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
1.1. A kulturális értékek turisztikai hasznosításának fokozása	
1.2. A természeti környezet turisztikai lehetőségeinek kiaknázása	
1.3. A térségi együttműködések javítása	
2. A közlekedés szűk keresztmetszetének feloldása	3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra- ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása; 7. A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban; 8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
2.1. A város elérhetőségének javítása.	
2.2. A város belső forgalmának tehermentesítése	
3. A település gazdasági stabilitásának megteremtése és a társadalmi különbségek csökkentése	1. A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése; 2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása;
3.1. Vonzó vállalkozói környezet megteremtése	3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra- ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása;
3.2. Munkaerő-piaci kereslet-kínálat összehangolása	4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban; 6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
3.3. Alacsony képzettségű, képzetlen munkaerő foglalkoztatási problémáinak kezelése	8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
3.4. Helyi termékek népszerűsítése	
4. Élhető, vonzó és együttműködő város megteremtése	7. A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban; 8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése; 9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem; 10. Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás; 11. Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás.
4.1. Városi szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása	
4.2. Sport, kulturális élet és rekreációs szolgáltatások fellendítése	
4.3. A társadalmi összefogás és a városfejlesztési tevékenységek működésének javítása	

Forrás: Saját szerkesztés

A tematikus célokon belül a fejlesztési beavatkozásokat beruházási prioritásokhoz kell rendelni az operatív programokban, melyek végrehajtásának sikerességét mutatókkal mérik. A település stratégiai céljaihoz kapcsolódó releváns indikátorok a 3. sz. táblázatban kerülnek bemutatásra.

2. táblázat: Stratégiai célokhoz kapcsolódó releváns eredmény- és hatásindikátorok

Stratégiai cél	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
1. A település turisztikai jövedelemtermelő képességének javítása.	Külföldi és belföldi turisták költése	milliárd Ft
	Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték (1-10)
	Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	db
2. A közlekedés szűk keresztmetszetének feloldása	A járásközpontot közúton 20 percen túl elérő települések száma	db
	Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték (1-10)
	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya	%
3. A település gazdasági stabilitásának megteremtése és a társadalmi különbségek csökkentése	KMR és a kevésbé fejlett régiók közsféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	%
	Külföldi és belföldi turisták költése	milliárd Ft
	A 25-40 éves női népességen belül a foglalkoztatásban lévő nők aránya	%
	Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték (1-10)
	Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban	db/lakosság
	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energia-fogyasztáson belül	PJ/év
	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	fő
	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	fő
4. Élhető, vonzó és együttműködő város megteremtése	Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték (1-10)
	Primer energia felhasználás	PJ
	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energia-fogyasztáson belül	PJ/év
	A betegek közül a várólista hossza miatt kórházba nem kerültek aránya ELEF mérés alapján	%
	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	fő
	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	fő
	Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	db

Forrás: Saját szerkesztés

2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia a város szerves egészére vonatkozik, az akcióterületek a városrészekre. Sárospatak Város Önkormányzata öt településrészt határozott meg a település rendezési és szerkezeti terve alapján. A városrészeket egyértelműen, utcaszinten le tudjuk határolni. A városrészek egyben megfeleltethetők az együttkezelendő akcióterületeknek.

Városközpont

A Városközpont városrész a Bodrog part – Arad utca – Rákóczi út – Martinovics utca – vasútvonal-Tompa Mihály utca – Kazinczy Ferenc út – Szemere utca – Görbe utca – Kolostor utca által határolt területen található.

A történeti városközpont szerves fejlődés következtében jött létre, magában foglalja a történelmi környezet mellett a település a 19-20. század fordulóján beépített területeket is. A terület a város meghatározó műemléki együttesének ad helyet. A kereskedelmi, szolgáltató és közigazgatási egységek (hivatalok, intézmények, irodák, stb.) nagyfokú koncentrációja miatt a településrész a város, illetve tágabb térség, a járás funkcionális központja, mely mind a lakosság, mind a vállalkozói szféra számára kiemelkedő jelentőséggel bír a napi ügyek intézésében. Emellett itt találhatóak a szociális, egészségügyi, valamint oktatási-nevelési intézmények is nagyrészt. Sárospatak turisztikai attrakcióinak, és fogadó kapacitásainak, turisztikai szolgáltatásainak nagy része kötődik a városközpont-hoz. Az utóbbi évek funkcióbővítő és városrehabilitációs beruházásai a városközpont egy jelentős részének megújulását és vonzó környezet kialakulását eredményezték, így komoly identitásképző hatással is rendelkezik. A fejlesztések során nemcsak a műemléki környezet újult meg, hanem az azt övező tömböket is felújították, terjesztve ki a városi értékeket. Amíg a településen átmenő jelentős mértékű tranzitforgalom belvárosi részeket elkerülő útvonala el nem készül, addig a belvárosban élők, dolgozók jelentős forgalomtól, valamint ahhoz köthető zavaró tényezőtől fognak szenvedni. A KSH adatbázisa alapján Sárospatak lakosságának 19%-a él a városrészen, akik az átlagnál kedvezőbb képzettséggel és foglalkoztatási, jövedelemszerzési mutatókkal rendelkeznek. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők jelentősebb, míg az alacsony státuszban lévők, munkanélküliek aránya mérsékeltebb a városi átlaghoz képest, ami a településrész magasabb státuszát, kedvezőbb körülményeit bizonyítja.

Az akcióterület fejlesztéséhez a stratégiai célok mindegyike hozzákapcsolható. A számos turisztikai attrakcióval, kulturális értékkel rendelkező belváros fejlesztése mind turisztikai, mind gazdasági szempontból kiemelkedő jelentőséggel bír, emellett pedig a városközpont közlekedési hálózatának problémái is megoldásra várnak.

Északi városrész és Végardó

A Tompa Mihály utca – vasútvonal – Széchenyi István utca – Bathó János köz – Bathó János utca – Bodrog part – Kolostor utca – Görbe utca – Szemere utca – Kazinczy Ferenc út által határolt területen fekszik. Az Északi városrész lakókörnyezetét tekintve egy kertes házas övezetet alkot. Ezen a településrészen található a város közösségi közlekedési csomópontja, egymás mellett helyezkedik el a vasútállomás és a távolsági autóbusz pályaudvar. Itt található a Sárospataki Református Kollégium és az Iskolakert, melyek a település oktatási központi szerepét alapozták meg. Ehhez a városrészhez tartozik Végardó

Fürdő, a város termálvízzel rendelkező fürdője. Jelenlegi állapotában főként szezonálisan használható. A Végardó fürdő komplex infrastrukturális felújítással és funkcióbővítéssel járó turisztikai fejlesztése szükséges a rekreációs és turisztikai szolgáltatások magasabb színvonalon történő kiszolgálásához, emellett ebben a városrészben is szükséges a közlekedés minőségi javítása.

Déli városrész

A Martinovics utca – Rákóczi út – Arad utca – Bodrog part – Honvéd utca – Kisfaludy út – Arany János út – Nagy Ernő utca – Báthory Zsófia utca folytatása – Báthory Zsófia utcák által határolt területen található.

A Déli városrész a település legmagasabb lakosság számú része a városnak, a sárospatakiak 40%-a él itt. Ennek oka, hogy itt létesült a város egyetlen lakótelepe. Fekvése kedvező, a közintézmények könnyen megközelíthetőek innen, a Városközpont mellett ez a rész rendelkezik a legpozitívabb mutatókkal. A településrészen folyamatban van új mentőállomás építése. Ezen a városrészen a problémák inkább az épületek állapotában keresendők, a lakótelepi lakások állapota felújításra szorul.

Kispatak

Az Árpád út – Viola utca – Keleti-Bodrog-holtág – Gárdonyi Géza út – névtelen utca – Dorkói utca által határolt területen fekszik.

A Bodrog híd túloldalán található településrész szintén kertes házas övezet. A megközelíthetőségi gondok miatt kevésbé népszerű a letelepedők körében, ezért a település elöregedését kiváltó társadalmi problémák fokozottan érezhetőek. A városvezetés szeretné ezt a lemaradást megállítani, és a településrészben lévő lehetőségeket kiaknázva új lendületbe hozni Kispatakot. Erre jó lehetőségek állnak rendelkezésre a Keller féle lakópark kibővítésével és a hozzá tartozó szolgáltatóegységek, mint pl. üzletek, benzinkút stb. kialakításával. A településrész határán található szegregált utcák felzárkóztatási törekvéseit minél hamarabb el kell kezdeni, azért, hogy a városrész leszakadozása ne öltön magasabb mértéket.

Újtelep és ipartelep:

A Mandulás u. – 37-es út – Malomkőgyár utca – Suta patak mellékág – Suta patak – vasútvonal által határolt területen fekszik.

A város legújabb településrésze, melyet nevéből is adódóan a település ipari központjává szeretnék fejleszteni. Ezen a területen a lakosság csupán 7%-a él, ezzel szemben a nagyobb kereskedelmi egységek, benzinkút és számos egyéb szolgáltató is itt található. A város gazdasági fejlődésének alapját képezi a terület. A tervezett fejlesztések megvalósításához (pl. iparterületek infrastrukturális feltételeinek megteremtéséhez) a városnak a városrészben lévő saját tulajdonú területeinek számát növelni szükséges (pl. kisajátítással, vásárlással).

2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések üteme

Az egyes városrészek funkcióiról elmondhatjuk, hogy kevert funkcióval rendelkeznek, így a területükön megvalósítandó fejlesztések, beruházások egyes céljai hasonlóak, az egyes városrészekben megfogalmazott célkitűzések a városi funkciók erősítését szolgálják. A következőekben az akcióterületeken tervezett beruházások bemutatására kerül sor.

Városcsokpont

3. táblázat: Városcsokpontban tervezett fejlesztések

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Igényel-e rendezési terv módosítást?
1.	Sárospatak Várprojektje	Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma	A Várkert rendezésére irányuló beépítési terv: közlekedés átszervezés, burkolatjavítás, zöldterület rendezés, a Kuczik-gödör kitisztítása, a Bodrog-híd forgalmának és megközelíthetőségének egyszerűsítése.	2019	nem
2.	Belváros rehabilitációja	Sárospatak Önkormányzata, magánszemély, Magyar Állam, Tanítóképző Főiskola	A magántulajdonban lévő belvárosi lakóházak és közintézmények felújítása. A Rákóczi út, a Hild tér, szökőkutak és az Iskolakert rekonstrukciója. A Domján ház, a Rozgonyi vár, a Régi Tornacsarnok és a Művelődési Ház felújítása. Az E-Raktár helyreállítása, néhány önkormányzati tulajdonú épület rekonstrukciója, energetikai korszerűsítések.	2019	nem
3.	Új Sportcsarnok létesítése	Sárospatak Önkormányzata, magánszemély	Új, többcélú városi sportcsarnok építése. A meglévő sportpályát illető néhány kisebb felújítás. A lakótelepen egy magánkezdemenyezésű új Sportkomplexum létrehozása.	2018	nem
4.	A Tanítóképző Főiskola épületének teljes felújítása	Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kar	Főépület felújítás -, nyílászárók cseréje. Hőközpont kialakítása, gép. és elektromos rendszer felújítása. Kollégium, tornaterem, könyvtár és konyhaépület felújítása. nyílászárócseré, akadálymentesítés. Kollégiumi félkör nevű helység átalakítása.	2019	nem

5.	Egyedi turisztikai attrakció	A Művelődés Háza és Könyvtára Sárospatak	Sárospataki Zene- és Fényfesztivál Egyedi turisztikai attrakció megvalósítása, helyi értékek bemutatása, hagyományteremtés.	2018	nem
6.	Egyedi turisztikai attrakció	Sárospataki Lokálpatrióták Egyesülete	Sárospataki kötődésűek és Diák fesztivál. Az elszármazott sárospatakiak bevonása a közéletbe, a város értékeinek megismertetése, továbbá a befektetések által munkahelyek teremtése. A diák hagyományok ápolása.	2018	nem
7.	Helytörténeti múzeum kialakítása Sárospatakon	Sárospataki Lokálpatrióták Egyesülete	Meglévő épület teljes felújítása, nyílászárók cseréje, szociális létesítmények, padlózat cseréje, elektromos hálózat korszerűsítése, parkosítás.	2018	nem
8.	Oktatást kiegészítő tevékenységek erősítése	Sajószegi Gábor	Humán erőforrás fejlesztés, vezetői támogatás	2018	nem
9.	Nemzetközi szórakoztató szabadidős tevékenység létrehozása a diákság számára	Comenius Főiskola Sport Club	A hagyományokra épülő diáktalálkozó felelevenítése kárpátaljai, felvidéki és lengyel résztvevőkkel. A diákok számára szervezett 3 napos rendezvény széleskörű kulturális és sportprogramot kínál, és lehetőséget biztosít a kapcsolatszerzésre, kultúrák találkozására.	2018	nem
10.	Meglévő telephely fejlesztése	Jet Invest Kft.	Karbantartó műhely felújítása	2018	nem
11.	Sütőipari kapacitás növelése termékfejlesztés követően	For You 2 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft	Kenyérgyár építése.	2018	nem
12.	Minőségi termékfejlesztés és kapacitásbővítés a sárospataki csokoládégyárban	Sárospatak-Hungária Édesipari Kft	A meglévő gyártócsarnok mellé újabb üzem építése, a minőségi csokoládétermékek gyártásához szükséges gépsor és eszközök beszerzése.	2018	nem

13.	A Rákóczi Pince rekonstrukciója	Megyer Zrt.	Rákóczi Pince helyreállítása: a világörökségi pince mikroklímájának, szellőzésének felújítása, alapzatának helyreállítása, új kóstoló helyiség kialakítása, homlokzat felújítása, régebbi pinceágak helyreállítása, külső tereprendezés, állagmegóvás	2018	nem
14.	A Sárospataki Képtár Épület felújítása	Sidinfo Nonprofit Kft.	A Sárospataki Képtár teljes rehabilitációja	2019	nem
15.	A Sárospataki Képtár pincéjének felújítása és átalakítása	Sidinfo Nonprofit Kft.	Sárospataki Borgaléria kialakítása a település borászati kultúrájának bemutatására	2018	nem
16.	Városi információs és kommunikációs hálózat fejlesztése	Sidinfo Nonprofit Kft.	Sárospatak Város információs hálózatának feltérképezése, információáramlásának átfogó fejlesztése, új típusú, modellértékű kisvárosi közösségi kommunikációs hálózat modellezése, fejlesztése.	2018	nem
17.	A plébániaház infrastrukturális fejlesztése	Római Katolikus Egyház - Sárospatak	A plébániaház átalakítása, fűtés- és energia-korszerűsítés, ravatalozó, közvilágítás és kápolna felújítása. A temető eszközfeltételeinek javítása.	2018	nem
18.	Üdülőkert-fejlesztés, szolgáltatás-bővítés	Bágyi Pál	Szolgáltatások bővítése, medence, sportlétesítmények építése, Szálláshely korszerűsítése, üdülőkertek fejlesztése	2018	nem
19.	Bodrog Wellness Szálloda fejlesztése	Bágyi Pál	Bodrog Wellness Szálloda szolgáltatásainak, színvonalának fejlesztése	2018	nem

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Északi városrész

4. táblázat: Északi városrészben tervezett fejlesztések

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Igényel-e rendezési terv módosítást?
1.	Habán telep helyreállítása, bemutatása	Sárospatak Önkormányzata	A sárospataki egykori habán népesség emlékeit őrző telkek kisajátítása, régészeti feltárása, az épületmaradványok állagvédelmének elvégzése, bemutató épület és kiállítás létrehozása.	2018	nem
2.	Pálóczy Udvarház feltárása, helyreállítása	Sárospatak Önkormányzata	A 14.-15. századi egykori kúria maradványainak feltárása, az udvarház helyreállítása, bemutathatóvá tétele, Bekapcsolása a Végardó Fürdő turisztikai fejlesztéseibe.	2019	nem
3.	Fejlesztési feladatok Végardó Fürdőn és környékén	Sárospatak Önkormányzata	A fürdő szolgáltatásainak bővítése, minőségi javítása, zöldterület-növelés, kemping fejlesztése. Nyári élményelemekkel való bővítés, téli medence kialakítása, öltöző átalakítás, parkoló építés, alternatív energia felhasználásának megoldása.	2019	nem
4.	A Sárospataki Református Kollégium fejlesztése	Sárospataki Református Kollégium	Sárospataki Református Kollégium fejlesztései: tornacsarnok építés, régi műemlék Tornacsarnok felújítása, Iskolakert helyreállítása, Teológia és Gimnázium	2019	nem

			épületének homlokzat-felújítása, Diákzsibongó és kávézóterasz, információs pont a Mudrány épületben, iskolaudvar rendbetétele, Botanikai Kert helyreállítása		
5.	Sárospataki betonkeverő üzem korszerűsítése, fejlesztése	DOPEX Kft.	Új csarnok építése 600 m ² -en, 2500 m ² -en meglévő épületek felújítása, térburkolat kialakítása 2000 m ² -en	2019	nem
6.	Komplex telephelyfejlesztés az ÉPSZER Építő és Szerelőipari Zrt-nél	ÉPSZER Építő és Szerelőipari Zrt.	Telephely-fejlesztés és technológiai-korszerűsítés a cég 3 db telephellyel rendelkezik Sárospatakon, mind az épületek, mind az eszközök állománya korszerűsítésre szorul. A cég működési költségeinek csökkentése érdekében korszerű, energia-hatékonyságot szem előtt tartó fejlesztéseket kíván megvalósítani.	2019	nem
7.	Egyedi turisztikai attrakció-fejlesztés	Szentesi Zoltán	Turisztikai tanösvény létesítése a Tengerszemhez látogató turistáknak, az erdőgazdálkodás a növény és állatvilág megismertetése, valamint bányászattörténeti értékek megmentése, bemutatása	2018	nem
8.	Telephely-fejlesztés, munkahelyteremtés el a PATAK-VIZÉP Közmű- Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft-nél	PATAK-VIZÉP Közmű- Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Telephelyen lévő csarnokok, kerítés, térburkolatok kiépítése, csapadékvíz elvezető rendszer felújítása. Megújuló energiahasznosítás, naperőmű létesítése a telephelyen végzett tevékenység, világítás	2018	nem

			üzemeltetésére. 1db fúrt kút létesítése		
9.	Komplex gépjármű vizsgáztató és javító bázis kiépítése környezetkímélő energiatakarékos megoldásokkal	Norb air Bt.	Műszaki vizsgáztató csarnok építése, tehergépjármű javító üzemcsarnok építése, kiszolgáló és irodaépület, parkolóhely kialakítása	2019	nem
10.	Sárospatak távvezeték rekonstrukció a biztonságos vízellátás biztosítása érdekében a Megyerhegyi víztározó összekötése a Sárospataki vízelosztó hálózattal	Sátoraljaújhely Zempléni Vízmű Kft	A biztonságos vízellátás biztosítása érdekében a Megyerhegyi víztározó összekötése a Sárospataki vízelosztó hálózattal	2018	nem
11.	Gyártó- és előkészítő csarnok korszerűsítése	Várterm Építő és Gépészeti Kft	A gyártáshoz szükséges telephely korszerűsítése, eszközök beszerzése	2018	nem
12.	Sárospatak Fazekas sori szennyvízátemelő városközpontot elkerülő új nyomóág kiépítése	Zempléni Vízmű Kft	Sárospatak Fazekas sori szennyvízátemelő városközpontot elkerülő új nyomóágának kiépítése, a szennyvízátemelő tájba illő korszerűsítése.	2019	nem
13.	Sárospatak Borsi úti szennyvízátemelő nyomóág meghosszabbítása	Sátoraljaújhely Zempléni Vízmű Kft	Sárospatak Borsi úti szennyvízátemelő nyomóág meghosszabbítása, a fogadó akna kiszellőztetése.	2019	nem
14.	Egyházi épületek felújítása, szolgáltatások bővítése	Sárospatak- Végardói Görög Katolikus Egyházközség	Templom és parókia külső és belső felújítása, információs központ kialakítása. Öreg parókia felújítása. Energia-hatékonyság javítása, zarándokok, turisták megfelelő körülmények közötti tájékoztatása, fogadása.	2018	nem

15.	Turisztikai szolgáltatások bővítése	Zempléni Huszár Kft	Kóstoló Pince létrehozása. 10 éve működő 44 fő befogadására alkalmas panzió és 120 fős étterem kiegészítéseként egy kóstoló pince építése, parkosítással.	2018	nem
16.	Fedeles lovarda létesítése hozzá tartozó kiszolgáló egységekkel	Zempléni Lovas Egyesület	Sport, közösség, érték. Olyan ifjúsági közösségi helyszín létrehozása, amely hozzájárul felnövekvő nemzedék lovas kultúrájának értékmentéséhez, ezáltal a fiatalok szemléletformálásához. Elmélet, gyakorlat egy helyen, ahol a fiatalok a szabadidejüket hasznosan tölthetik.	2018	nem
17.	Egyedi turisztikai attrakció-fejlesztés, túraútvonal kiépítése	Zempléni Lovas Egyesület	Tereprendezés, túraútvonal kialakítása, fedett pihenőhely kialakítása szezonális büfével, fedett beálló, palánkvár és játszótér építése. Információs táblák tervezése, legyártatása és elhelyezése.	2018	nem
18.	Egyedi turisztikai attrakció-fejlesztés	Zempléni Lovas Egyesület	A botkői csata rekonstrukciója. Az 1458-ban lezajlott csata korhű rekonstrukciója nemzetközi csapatok részvételével. Több száz résztvevő jól felépített forgatókönyv alapján dolgozna. Lovak, szekerek, ágyúk, puskák szálfegyverek és íjak. Történelmi tabló a felvidékről: a huszitizmus és Mátyás király dicső kora.	2018	nem
19.	A Betyár Lovasközpont lovas szolgáltatásainak	Ló-Vált Kft.	Fedeles lovarda, jártató gép, mobil beállók, vágtapálya, mini military pálya,	2018	nem

	európai szintű minőségi fejlesztése.		gyakorlópálya építése, akadálypark beszerzése		
20.	Élménypark létrehozása Végardón	Ló-Vált Kft	Meglévő lovas-szolgáltatás mellé, vendégeink részére piknikező helyek, kalandtorony, mini golfpálya, mászó fal, játszótér, erdei torna pálya építése, ami minőségi tevékenységbővítést jelent. Ezáltal hozzájárulunk a térség minőségi turizmus fejlődéséhez. Tereprendezés, parkosítás, Kalandtorony, mini golfpálya, mászó fal, játszótér, íjászpálya, erdei torna pálya építése	2018	nem
21.	Vállalkozásfejlesztés a Királyhegy 71 Kft-nél	Királyhegy 71 Kft	Újabb gépek vásárlásával a cég árbevételének és termékenységének növelése. Új munkahelyek megteremtése. Szükséges a meglévő és vásárolni kívánt gépeknek egy saját szerviz állomás létesítése, ezzel is növelve a vállalkozás önállóságát.	2018	nem
22.	Megújuló energiaforrás kiépítése	KirályVin Kft.	Az épület tetősíkjára napelemek szerelése, ezzel csökkentve a vezetékes villamos energia felhasználást. A fűtésrendszert szintén megújuló energiaforrásra alapozva szeretnék működtetni.	2018	nem
23.	Örömhírvétel Görögkatolikus Óvoda épületének fejlesztése	Miskolci Apostoli Exarchátus	Az óvoda épület energetikai felújítása, tornaszobák kialakítása	2018	nem

24.	Szoftverkészítés a Budapest Pataki Kerámia Kft. Részére	Budapest Pataki Kerámia Kft.	Pataki Kerámia Kft. forma és dekorkatalógusának számítógépes programjának elkészítése	2018	nem
25.	Bemutatóhely fejlesztés a Budapest Pataki Kerámia Kft.-nél	Budapest Pataki Kerámia Kft.	A gyárba látogató érdeklődőknek magasabb szinten történő, interaktív ismeretátadás, kézműves lehetőségek színvonalának és mennyiségének növelése. A kerámia történelmének és gyártásának bemutatása.	2018	nem
26.	Energetikai fejlesztések végzése a Budapest Pataki Kerámia Kft.-nél	Budapest Pataki Kerámia Kft.	Pataki Kerámia Kft. energiaellátása napkollektor és napelem létesítésével	2018	nem
27.	Vállalkozásfejlesztés a Budapest Pataki Kerámia Kft.-nél	Budapest Pataki Kerámia Kft.	Pataki Kerámia Kft. termelési folyamatának számítógépes irányítása	2018	nem
28.	A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma és Általános Iskolájának fejlesztése a hátrányos helyzetű diákok oktatási igényeinek megfelelően	Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerület	Minőségi oktatás megteremtése fejlesztése Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma és Általános Iskolája Református intézményeinkben olyan befogadó oktatási környezetet kínálása a cél, melyben a HH-s, HHH-s, SNI gyermekek kirekesztés és szegregáció nélkül, minőségi oktatásban részesülnek, megteremtve ezzel az egyenlő esélyű hozzáférést a korszerű, egészséges intézményi környezethez.	2018	nem

29.	Oktatási célú fejlesztések a Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerületben	Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerület	A református intézményekben olyan befogadó oktatási környezetet kínálása a cél, melyben a HH-s, HHH-s, SNI gyermekek kirekesztés és szegregáció nélkül, minőségi oktatásban részesülnek, megteremtve ezzel az egyenlő esélyű hozzáférést a korszerű, egészséges intézményi környezethez.	2018	nem
30.	Energetikai korszerűsítés a Sárospataki Református Kollégiumban	Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerület	Energetikai korszerűsítés a Sárospataki Református Kollégiumban	2018	nem
31.	Helyi és körzeti tornatermi igények kielégítése a Sárospataki Református Kollégiumban	Tiszáninneni Református Egyházkerület	Új tornacsarnok építése és külső tornaterem felújítása és bővítése	2019	nem
32.	Energetikai korszerűsítés helyi és körzeti tornatermi igények kielégítése a Vay Miklós Református Szakképző Iskola és Diákotthon intézményben	Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerület	Az energiaszolgáltatás hatékonyságának növelése az iskola, tanműhelyek és a diákotthon épületeiben. Meglévő tornaterem felújítása és edzőterem kialakítása	2018	nem

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Déli városrész

5. táblázat: Déli városrészben tervezett fejlesztések

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Igényel-e rendezési terv módosítást?
1.	Sárospatak Borsa Kft telephelyfejlesztés	Borsa Hungary Gyümölcsédesség Kft.	Tetőcsere+napelem felszerelés, teljes körű felújítás, fűtőkorszerűsítés, szennyvízcsatorna-hálózatra rácsatlakozás, műhelybővítés, iroda és bemutatóbolt kialakítása, parkoló burkolása.	2018	nem
2.	Gyümölcsfeldolgozásra alkalmas komplex fejlesztések	Kadosa Hungária Kft.	Gyümölcsös telepítése, könnyűszerkezetes feldolgozó és raktárüzem létesítése, a csonthéjasokhoz törő, tisztító, pörkölő és olajütő gépsor, a gyümölcsökhöz aszalógép, beszerzése.	2019	nem
3.	Sárospatak Kadosa Kft szoftver-fejlesztés	Kadosa Hungária Kft.	Szoftver-fejlesztés építészmérnöki tevékenységhez, műszaki vizsgálatokhoz és elemzéshez	2019	nem
4.	Szálláshelyfejlesztés a Kadosa Hungaria Kft-nél	Kadosa Hungária Kft.	A Kft. két ingatlanából az egyik kihasználatlan, a másik jelenleg irodaként funkcionál, de a térségre jellemző idegenforgalom indokolja szálláshelyként történő használatukat az iroda elköltöztetését követően.	2019	nem

5.	A Sárospatakon élők számára társadalmi segítségnyújtás	Gibos Bt.	Sárospatakon és környékén élők számára társadalmi célú szolgáltatás, a tanulási lehetőségek felkutatása és közvetítése, az igényeknek megfelelő iránymutatás megadása, az alternatívák felé terelés, életvitel szervezés, rendezvények megszervezésének segítése.	2018	nem
6.	Multifunkcionális közösségi sportlétesítmény kialakítása	Simai Zsolt László	Multifunkcionális (tenisz, futsal, kosárlabda, tollaslabda) csarnok felépítése, amely alkalmas testnevelésórák megtartására. Tenispályák létesítése, és a két objektumot kiszolgáló klubház felépítése.	2019	nem
7.	A rendelkezésre álló épület bővítése, korszerűsítése.	PEDMOK TEAM Kft.	Vendéglátóhely technológiai fejlesztése. Meglévő vállalkozás telephelyének kibővítése, a jelenleg funkció nélküli üzlet tartalommal történő megtöltése korszerű vendéglátó ipari szolgáltatással.	2018	nem
8.	A sárospataki szennyvíztelepen gépi iszapsűrítő évszaktól független kiépítése	Sátoraljaújhely Zempléni Vízmű Kft.	A sárospataki szennyvíztelepen keletkező iszapok szállítási költségeinek és továbbkezelési költségeinek csökkentése érdekében sűrítés kiépítése	2018	nem

9.	Sárospataki Görög Katolikus Egyházközség templomának felújítása	Sárospataki Görög Katolikus Egyházközség	Sárospataki Görög Katolikus Egyházközség templomának építészeti felújítás, múzeumpedagógiai foglalkozások	2018	nem
10.	Épület-korszerűsítés, energetikai beruházások, közmű felújítása, gépbeszerzések	NORPAN Sütőipari Kft	A meglévő 50 éves épületek teljes felújítása, sátoztető építése, szigetelések, burkolatok felújítása, fűtőkorszerűsítés, közművek cseréje	2018	nem
11.	Vállalkozásfejlesztés a PATAK-VIZÉP Közmű-Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	PATAK-VIZÉP Közmű-Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Gépbeszerzés, munkahelyteremtés.	2018	nem
12.	Biztonságos munkakörnyezet kialakítása a Vitányi és Társa Kft-nél.	Vitányi és Társa Kft	Az építőiparban használatos állványok beszerzése a biztonságosabb munkavégzés érdekében.	2017	nem

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Kispatak

6. táblázat: Kispatak városrészben tervezett fejlesztések

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Igényel-e rendezési terv módosítást?
1.	Bodrog-part fejlesztése	Sárospatak Önkormányzata, Horgász Egyesület	Szabad-strand létesítése, kikötő létesítése. A Bodrog-parti sétány fejlesztése, felújítása. Ó-Bodrog Horgászparadicsom kialakítása. Gyalogos függőhíd létrehozása. Árvízvédelmi hiányosságok pótlása.	2019	nem
2.	Fejlesztések Kis-Patakon	Magán személy, Egri Téglagyár Kft, Sárospatak Önkormányzata	Az egykori Csepel- Iparterület infrastruktúra fejlesztése. A Keller féle lakópark infrastrukturális fejlesztése. Az egykori Vásártér adottságainak kiaknázása.	2019	nem

3.	A Keller féle lakópark komplex fejlesztése	Egri Téglagyár Kft.	Keller féle lakópark fejlesztése benzinkút, bevásárlóközpont létesítése, idősek otthona, nyugdíjas garzonház, 6 társasház, 34 db családi ház, a bányatónál horgászcentrum	2019	nem
4.	Humán erőforrás fejlesztés az AS Építész Stúdió Kft-nél	AS Építész Stúdió Kft.	Humán erőforrás fejlesztése eszközbeszerzéssel. Munkaerő felvétele bértámogatással, részükre való eszközbeszerzés (irodabútor és informatikai fejlesztés). Esetlegesen nem helyben lakó munkaerő részére lakhatási támogatás	2017	nem

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Újtelep és Ipartelep

7. táblázat: Újtelep és Ipartelep városrészben tervezett fejlesztések

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Igényel-e rendezési terv módosítást?
1.	Munkahely teremtő beruházások előkészítése	Sárospatak Önkormányzata, Borcégér Kft., Magán személy	3-4 db 10-20 Ha közötti terület megvásárlása az önkormányzat részéről, ezen területeken infrastrukturális fejlesztések elvégzése iparterület kialakítása céljából. Létrehozni a 37-es út mentén egy komplex szolgáltatásokat nyújtó logisztikai központot. A helyi és környező területekről származó termékeke feldolgozására létrehozni egy élelmiszeripari parkot.	2019	nem
2.	Élelmiszeripari feldolgozó üzem létrehozása	Sárospatak Város Önkormányzata	Élelmiszeripari Park létrehozása. A térségben termelt, begyűjtött mezőgazdasági termékek feldolgozása, raktározása, kereskedelme megújuló	2019	nem

			energiaforrások felhasználásával.		
3.	Sárospatakon logisztikai központ létesítése	Tolcsva Borcégér Kft.	Egy komplex szolgáltatásokat nyújtó központ létrehozása, melyben helyet kap egy raktárépület, irodaépület, védett kamionparkoló, ADR kamionparkoló, kiszolgáló bisztró, szociális helyiségek, motel, szerviz és gumijavító valamint benzinkút.	2019	nem
4.	Üzem létesítése	Simai Gábor	Új szendvicspaneles épület kialakítása, a kapcsolódó funkciókkal (üzemrész, iroda, szociális helyiségek, raktár). Gyümölcspálinka lepárló üzem létesítése egy 60 m ² üzemben, egylépcsős lepárló berendezés kialakítása.	2019	nem
5.	Logisztikai központ fejlesztése	Kispatak 2000Kereskedelmi Kft.	Raktárépület 10m magas 1500m ² -es bővítése. A bővítményben egyrészt raklapos árutárolásra, másrészt hűtőkamrák és irodák kialakítására is lenne lehetőség. A bővítmény teherautókkal való megközelítése érdekében kültéri burkolat és rakodórámpa.	2018	nem
6.	Telephelyfejlesztés a Kispatak-2000. Kereskedelmi Kft-nél	Kispatak-2000. Kereskedelmi Kft.	Meglévő logisztikai központ 1500m ² -vel való bővítése. Mind a magyarországi, mind a szlovákiai értékesítés bővítésnek és a hatékonyabb működésnek feltétele a nagyobb férőhely raktár, iroda, hűtőkamra és	2018	nem

			áruszállító járművek tekintetében.		
7.	Élelmiszergyártó üzem létesítése	Kispatak-2000. Kereskedelmi Kft.	A cél az, hogy a mezőgazdaság által helyben előállított termék tovább feldolgozva, vagy akár kereskedelmi forgalmazásra kész állapotban kerüljön ki a régióból. Például alma, körte, tej, méz, napraforgó, savanyúságok, zöldség, gyümölcskonzervek stb.	2019	nem

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

A felsorolt beavatkozások ütemezésének tervezésénél figyelembe vételre került az egyes projektötletek előkészítettsége. A Tervezett megvalósítás éve mezőben a beruházások fizikai megvalósításának ideje került feltüntetésre, azaz nem foglalja magában a kapcsolódó pályázatok megírásának, benyújtásának, leszerződésének időigényét (mely feladatok a táblázatban szereplő dátumot megelőzik).

A vállalkozói szféra által megvalósítandó fejlesztésekről az Önkormányzat vezetése szervezett együttműködés (írásbeli és szóbeli konzultáció) keretében folytat egyeztetéseket a helyi gazdasági szereplők vezetőivel. Az egyes városrészekben megvalósítandó vállalkozói, magánbefektetői fejlesztésekhez a befektetőknek az Önkormányzattal egyeztetniük szükséges annak érdekében, hogy pl. a telephelyfejlesztések esetében a helyi szabályozási és rendezési terv vizsgálata, illetve felülvizsgálata megtörténhessen.

2.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A településfejlesztési akciók fejlesztési elképzeléseinek becsült bekerülési értékeit az alábbi táblázatok jól szemléltetik. Az egyes fejlesztésekhez rendelt költségek megadásakor becsült költségekkel kalkuláltunk, abból adódóan, hogy a fejlesztési elképzelések előkészítettségi foka számos esetben alacsony, a pontos műszaki tartalom sem ismert, így a megadott adatok nem tekinthetők kötelezettségvállalásnak.

Az ugyanazon projektgazdához tartozó, egyidejűleg folyó beruházásokban rejlő likviditási kockázatokat a források pályázati rendszerből való biztosítása kezelheti pl. előleg biztosításával, szállítói finanszírozási mód biztosításával.

Városközpont

8. táblázat: A városközpontban tervezett fejlesztések becsült költségei

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Becsült költség
1.	Sárospatak Várprojektje	Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma	5 246 millió Ft
2.	Belváros rehabilitációja	Sárospatak Önkormányzata, magánszemély, Magyar Állam, Tanítóképző Főiskola	8 202 millió Ft
3.	Új Sportcsarnok létesítése	Sárospatak Önkormányzata, magánszemély	2 640 millió Ft
4.	A Tanítóképző Főiskola épületének teljes felújítása	Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kar	2 147 millió Ft
5.	Egyedi turisztikai attrakciófejlesztés	A Művelődés Háza és Könyvtára Sárospatak	53 millió Ft
6.	Egyedi turisztikai attrakciófejlesztés	Sárospataki Lokálpatrióták Egyesülete	6 millió Ft
7.	Helytörténeti múzeum kialakítása Sárospatakon	Sárospataki Lokálpatrióták Egyesülete	14 millió Ft
8.	Oktatást kiegészítő tevékenységek erősítése	Sajószegi Gábor	6 millió Ft
9.	Nemzetközi szórakoztató szabadidős tevékenység létrehozása a diákság számára	Comenius Főiskola Sport Club	11 millió Ft
10.	Meglévő telephely fejlesztése	Jet Invest Kft	30 millió Ft
11.	Sütőipari kapacitás növelése termékfejlesztést követően	For You 2 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft	400 millió Ft
12.	Minőségi termékfejlesztés és kapacitásbővítés a sárospataki csokoládégyárban	Sárospatak-Hungária Édesipari Kft	1 000 millió Ft
13.	A Rákóczi Pince rekonstrukciója	Megyer Zrt.	200 millió Ft
14.	A Sárospataki Képtár Épület felújítása	Sidinfo Nonprofit Kft.	208 millió Ft
15.	A Sárospataki Képtár pincéjének felújítása és átalakítása	Sidinfo Nonprofit Kft.	89 millió Ft

16.	Városi információs és kommunikációs hálózat fejlesztése	Sidinfo Nonprofit Kft.	170 millió Ft
17.	A plébániaház infrastrukturális fejlesztése	Római Katolikus Egyház - Sárospatak	946 millió Ft
18.	Üdülőkpark-fejlesztés, szolgáltatás-bővítés	Bágyi Pál	140 millió Ft
19.	Bodrog Wellnes Szálloda fejlesztése	Bágyi Pál	60 millió Ft
Városcsözpont összesen:			21 571 millió Ft

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Északi városrész

9. táblázat: Az Északi városrészben tervezett fejlesztések becsült költségei

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Becsült költség
1.	Habán telep helyreállítása, bemutatása	Sárospatak Önkormányzata	206 millió Ft
2.	Pálóczy Udvarház feltárása, helyreállítása	Sárospatak Önkormányzata	385 millió Ft
3.	Fejlesztési feladatok Végardó Fürdőn és környékén	Sárospatak Önkormányzata	3 470 millió Ft
4.	A Sárospataki Református Kollégium fejlesztése	Sárospataki Református Kollégium	1 030 millió Ft
5.	Sárospataki betonkeverő üzem korszerűsítése, fejlesztése	DOPEX Kft.	308 millió Ft
6.	Komplex telephelyfejlesztés az ÉPSZER Építő és Szerelőipari Zrt-nél	ÉPSZER Építő és Szerelőipari Zrt.	240 millió Ft
7.	Egyedi turisztikai attrakciófejlesztés	Szentesi Zoltán	20 millió Ft
8.	Telephelyfejlesztés, munkahelyteremtés a PATAK-VIZÉP Közmű- Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft-nél	PATAK-VIZÉP Közmű- Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	374 millió Ft
9.	Komplex gépjármű vizsgáztató és javító bázis kiépítése környezetkímélő energiatakarékos megoldásokkal	Norb air Bt.	140 millió Ft
10.	Sárospatak távvezeték rekonstrukció a biztonságos vízellátás biztosítása érdekében a Megyer hegyi víztározó összekötése a Sárospataki vízelosztó hálózattal	Sátoraljaújhely Zempléni Vízmű Kft	350 millió Ft
11.	Gyártó- és előkészítő csarnok korszerűsítése	Várterm Építő és Gépészeti Kft	65 millió Ft
12.	Sárospatak Fazekas sori szennyvízáttelelő városcsözpontot elkerülő új nyomóág kiépítése	Zempléni Vízmű Kft	115 millió Ft

13.	Sárospatak Borsi úti szennyvízátemelő nyomóág meghosszabbítása	Sátoraljaújhely Zempléni Vízmű Kft	100 millió Ft
14.	Egyházi épületek felújítása, szolgáltatások bővítése	Sárospatak-Végardói Görög Katolikus Egyházközség	190 millió Ft
15.	Turisztikai szolgáltatások bővítése	Zempléni Huszár Kft	50 millió Ft
16.	Fedeles lovarda létesítése hozzá tartozó kiszolgáló egységekkel	Zempléni Lovas Egyesület	31 millió Ft
17.	Egyedi turisztikai attrakciófejlesztés, túraútvonal kiépítése	Zempléni Lovas Egyesület	36 millió Ft
18.	Egyedi turisztikai attrakciófejlesztés	Zempléni Lovas Egyesület	6 millió Ft
19.	A Betyár Lovasközpont lovas szolgáltatásainak európai szintű minőségi fejlesztése.	Ló-Vált Kft.	41 millió Ft
20.	Élménypark létrehozása Végardón	Ló-Vált Kft	24 millió Ft
21.	Vállalkozásfejlesztés a Királyhegy 71 Kft-nél	Királyhegy 71 Kft	258 millió Ft
22.	Megújuló energiaforrás kiépítése	KirályVin Kft.	52 millió Ft
23.	Örömhírvétel Görögkatolikus Óvoda épületének fejlesztése	Miskolci Apostoli Exarchátus	50 millió Ft
24.	Szoftverkészítés a Budapest Pataki Kerámia Kft. részére	Budapest Pataki Kerámia Kft.	6 millió Ft
25.	Bemutatóhely fejlesztés a Budapest Pataki Kerámia Kft.-nél	Budapest Pataki Kerámia Kft.	22 millió Ft
26.	Energetikai fejlesztések végzése a Budapest Pataki Kerámia Kft.-nél	Budapest Pataki Kerámia Kft.	38 millió Ft
27.	Vállalkozásfejlesztés a Budapest Pataki Kerámia Kft.-nél	Budapest Pataki Kerámia Kft.	10 millió Ft
28.	A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma és Általános Iskolájának fejlesztése a hátrányos helyzetű diákok oktatási igényeinek megfelelően	Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerület	930 millió Ft
29.	Oktatási célú fejlesztések a Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerületben	Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerület	641 millió Ft
30.	Energetikai korszerűsítés a Sárospataki Református Kollégiumban	Miskolc Tiszáninneni Református Egyházkerület	1 346 millió Ft
31.	Helyi és körzeti tornatermi igények kielégítése a Sárospataki Református Kollégiumban	Tiszáninneni Református Egyházkerület	977 millió Ft

32.	Energetikai korszerűsítés helyi és körzeti tornatermi igények kielégítése a Vay Miklós Református Szakképző Iskola és Diákotthon intézményben	Miskolc Tiszáninneri Református Egyházkerület	133 millió Ft
Északi városrész összesen:			11 651 millió Ft

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Déli városrész

10. táblázat: A Déli városrészben tervezett fejlesztések becsült költségei

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Becsült költség
1.	Sárospatak Borsa Kft telephelyfejlesztés	Borsa Hungary Gyümölcsédesség Kft.	245 millió Ft
2.	Gyümölcs feldolgozására alkalmas komplex fejlesztések	Kadosa Hungária Kft.	110 millió Ft
3.	Sárospatak Kadosa Kft szoftver-fejlesztés	Kadosa Hungária Kft.	5 millió Ft
4.	Szálláshelyfejlesztés a Kadosa Hungaria Kft-nél	Kadosa Hungária Kft.	50 millió Ft
5.	A Sárospatakon élők számára társadalmi segítségnyújtás	Gibos Bt.	22 millió Ft
6.	Multifunkcionális közösségi sportlétesítmény kialakítása	Simai Zsolt László	160 millió Ft
7.	A rendelkezésre álló épület bővítése, korszerűsítése.	PEDMOK TEAM Kft.	20 millió Ft
8.	A sárospataki szennyvíztelepen gépi iszapsűrítő évszaktól független kiépítése	Sátoraljaújhely Zempléni Vízmű Kft.	100 millió Ft
9.	Sárospataki Görög Katolikus Egyházközség templomának felújítása	Sárospataki Görög Katolikus Egyházközség	152 millió Ft
10.	Épületkorszerűsítés, energetikai beruházások, közmű felújítása, gépbeszerzések	NORPAN Sütőipari Kft.	50 millió Ft
11.	Vállalkozásfejlesztés a PATAK-VIZÉP Közmű- Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	PATAK-VIZÉP Közmű- Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	178 millió Ft
12.	Biztonságos munkakörnyezet kialakítása a Vitányi és Társa Kft-nél.	Vitányi és Társa Kft.	3,8 millió Ft
Déli városrész összesen:			1 095 millió Ft

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Kispatak

11. táblázat: A Kispatak városrészben tervezett fejlesztések becsült költségei

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Becsült költség
1.	Bodrog-part fejlesztése	Sárospatak Önkormányzata, Horgász Egyesület	295 millió Ft
2.	Fejlesztések Kis-Patakon	Magán személy, Egri Téglagyár Kft, Sárospatak Önkormányzata	9 378 millió Ft
3.	A Keller féle lakópark komplex fejlesztése	Egri Téglagyár Kft.	8 900 millió Ft
4.	Humánerőforrás fejlesztés az AS Építész Stúdió Kft-nél	AS Építész Stúdió Kft.	10 millió Ft
Kispatak összesen:			18 583 millió Ft

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Újtelep és Ipartelep

12. táblázat: Az Újtelep és Ipartelep városrészekben tervezett fejlesztések becsült költségei

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Becsült költség
1.	Munkahely teremtő beruházások előkészítése	Sárospatak Önkormányzata, Borcégér Kft, Magán személy	6 545 millió Ft
2.	Élelmiszeripari feldolgozó üzem létrehozása	Sárospatak Város Önkormányzata	5 145 millió Ft
3.	Sárospatakon logisztikai központ létesítése	Tolcsva Borcégér Kft.	1 100 millió Ft
4.	Gyümölcspálinka lepárló üzem létesítése	Simai Gábor	32 millió Ft
5.	Logisztikai központ fejlesztése	Kispatak 2000 Kereskedelmi Kft.	300 millió Ft
6.	Telephelyfejlesztés a Kispatak-2000 Kereskedelmi Kft-nél	Kispatak 2000 Kereskedelmi Kft.	250 millió Ft
7.	Élelmiszergyártó üzem létesítése	Kispatak 2000 Kereskedelmi Kft.	450 millió Ft
Újtelep és Ipartelep összesen:			13 822 millió Ft

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

2.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése

Az alábbi táblázat a település egésze szempontjából jelentős fejlesztési javaslatokat, elképzeléseket tartalmazza, melyek természetesen szorosan illeszkednek a stratégia céljaihoz. Ezek a fejlesztések többnyire nem igénylik a rendezési terv módosítását mivel a 2014-ben véglegesített szerkezeti és rendezési terv a fejlesztési igényeknek megfelelőek került kialakításra. A város tervezi a meglévő, engedéllyel rendelkező sportrepülőtérré kereskedelmi repülőtérré történő fejlesztését. A kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések várhatóan csak a 2014-2020-as fejlesztési ciklus végén, illetve még később kezdődik majd meg.

A táblázatban szereplő fejlesztési tervek egy részének pontos megvalósítási helye még nem ismert, emiatt nem kerülhetett városrészi besorolásba.

13. táblázat: Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Becsült költség
1.	Közlekedési hálózat fejlesztés	Magyar Állam, Sárospatak Önkormányzata	A város közúti megközelíthetőségi nehézségeinek feloldása, az utak minőségének javítása, kerékpárutak fejlesztése. Bodrogközi déli elkerülő út Bodrog híddal. A világörökségi területen várost elkerülő déli bodrogközi út és híd mind a kamion forgalom elterelésében, mind a város idegenforgalmi értékeinek megközelítésében nyújt segítséget.	25 830 millió Ft
2.	Hőközpont és távhő-vezetékrendszer korszerűsítés	Sárospatak Város Önkormányzata	Távhő korszerűsítés: 902 lakás, 4 intézmény és több közület távhő korszerűsítése. A 13 intézményi hőszolgáltatónál diagnosztikai vizsgálatok elvégzése után energia-takarékossági program megvalósítása	2 550 millió Ft
3.	Munkahelyteremtő beruházások előkészítése	Sárospatak Város Önkormányzata	A 37-es út melletti területek megszerzése, infrastruktúrájának kiépítése, azon 70-100 Ha ipari, logisztikai park, közművesítés, iparterületek kialakítása. Csepel - iparterület infrastrukturális fejlesztése, vásártér fejlesztése	2 830 millió Ft
4.	A Szent Erzsébet Út magyarországi szakaszának kialakítása	Szent Erzsébet Út Alapítvány	Sárospatak és Wartburg között kiépítendő Szent Erzsébet kulturális és zarándokút magyarországi szakaszának létrehozása. Az adott útvonalon egy folyamatosan hozzáférhető információ és szolgáltatás (szállás, étkezés stb.) kialakítása. Információs pontok kiépítése, szálláshely-fejlesztés, új létrehozás, ill.	2 159 millió Ft

			meglévő felújítása, pihenő helyek kialakítása.	
5.	Sáropatakon ipari és elektronikai hulladék újrahasznosító üzem létrehozása	Szabó Attila és társai	Egy ipari üzemcsarnok és egy alapanyag- és végtermék raktár építése	340 millió Ft
6.	Sáropatak város területén a szennyvízhálózat egyes elemeinek korszerűsítése	Sátoraljaújhely Zempléni Vízmű Kft	Sáropatak város területén a beton és AC szennyvízvezetékek cseréje, közterületi szennyvízátemelők fejlesztése rekonstrukciója	780 millió Ft
7.	Halastó létesítése Teljes üzemű étkezési haltermelés, munkahelyteremtés	PATAK-VIZÉP Közmű- Mélyépítő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Halastó kialakítása mocsaras területen 60000 m2 felülettel, körgáttal, kerítéssel, kezelő-tároló helységekkel, melynek pontos megvalósítási helye nem ismert. Megújuló energia hasznosítása, 25 kWp teljesítményű naperőmű létesítése szivattyúk, térvilágítás, kiszolgáló helységek energiaellátására.	184 millió Ft
8.	A Református Egyházközség tulajdonában lévő épületek rekonstrukciója	Sáropatak Református Egyházközség	A Sáropatak Református Egyházközség fejlesztései sáropataki és Dorkói templom külső felújítása, Darányi-ház, segédlelkész lak, Ifjúsági ház külső belső felújítása, református temetőben ravatalozó építés-közművesítés, kerítés felújítás.	584 millió Ft
9.	Irodaépület létesítése a Hercegkút I.N.V.I.N.O. INVEST Kft. számára	Hercegkút I.N.V.I.N.O. INVEST Kft.	Iroda-vásárlás. Az ügyfelek, megrendelők, befektetők megfelelő környezetben való fogadásához, üzleti tárgyalások lebonyolításához elengedhetetlen egy korszerű jól felszerelt iroda.	23 millió Ft
10.	Egyedi turisztikai szolgáltatás létesítése	Hercegkút I.N.V.I.N.O. INVEST Kft.	Bodrogsági Camping Sáropatakon a Bodrog folyó partján egy olyan vízi és szárazföldi vagy akár légi úton érkező turistákat vendégül látó kemping kialakítása mely a térségben egyedülálló úgy szolgáltatásaiban, mint minőségében.	65 millió Ft
11.	Sport és Egészség Centrum A térségben egyedülálló, egészség megőrző sportközpont.	Sátoraljaújhely KOERDÉNI Kft.	Modern könnyűszerkezetes épület építése	380 millió Ft
12.	Minőségi szálláshely létrehozása	Hercegkút MEDWE EM Kft.	Tokaj hegyaljáról hiányzó minőségi szállás szolgáltatást megvalósítása és üzemeltetése, meglévő épület vagy épületek környezetbe illő átépítésével.	980 millió Ft

13.	Borászati üzem fejlesztése Tokaj hegyalján	Hercegkút MEDWE EM Kft.	Borászati üzem fejlesztése Tokaj hegyalján. A szőlőt termesztő gazdáknak a betakarítás időszakában jelentkező értékesítési problémáira nyújtana megoldást. A felvásárolt majd feldolgozott alapanyagból magas minőségű Tokaji bort állítanának elő, melyhez magas szintű technológiát alkalmaznának.	470 millió Ft
14.	Borászati üzem fejlesztése Tokaj hegyalján	KirályVin Kft.	Meglévő üzem közműfejlesztése, ezzel is növelve a minőségi termék előállítás hatékonyságát.	96 millió Ft
15.	Meglévő ingatlan vásárlása, felújítása	Bodrogszirti Első Esély Nonprofit Szociális Szövetkezet	A cél, hogy egy saját irodában tudják fogadni a megrendelőket, el tudják látni az irodai funkciókat.	16,5 millió Ft
16.	Energetikai fejlesztések végzése	Kispatak-2000 Kereskedelmi Kft.	Hőszigetelés: régebbi építésű falak, födémek utólagos hőszigetelése. Nyílászárócseré: rosszul záródó, rossz hőszigetelésű ajtók, ablakok cseréje	100 millió Ft
17.	Informatikai rendszer kiépítése	Kispatak-2000 Kereskedelmi Kft.	Nagykereskedelmi logisztikai központ és a vele kapcsolatban álló kiskereskedelmi üzletek informatikai rendszerének fejlesztése. Az integrált informatikai rendszer együttműködő készletnyilvántartó, számlázó, könyvelő-bérszámfejtő és controlling rendszert támogat majd.	25 millió Ft
18.	Új raktárépület létesítése	Miskolc Italkereskedő-Ház Zrt.	Új raktárépület és szociális blokk, iroda létesítése, meglévő bérlemény kiváltása. Raktárterület korszerűsítés és bővítés	80 millió Ft
19.	Kereskedelmi Reptér fejlesztése	Sárospatak Város Önkormányzata	Út, víz-csatorna-elektromos kábel, ellátás, út, kifutó pálya és kiszolgáló épület építés képezik a fejlesztés feladatait.	5000 millió Ft
Akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések összesen:				42 492 millió Ft

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Sárospatak Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (2) bekezdése alapján: A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

3.1. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések (a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása)

A szegregáció fogalmát a hazai szakirodalom leggyakrabban területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi – Magyarországon jellemzően az oktatás területén jelentkező – elkülönítéssel kapcsolatban használják. A szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

Magyarországon a lakóhelyi szegregáció térségek, települések között és településeken belül is megjelenik. A lakóhelyi elkülönültség megmutatkozik egyrészt a városok slumosodó kerületeiben, leromló negyedeiben, másrészt az ország szegényebb régióiban kialakult aprófalvas települési zárványokban.

A településeken belüli szegregáció bizonyos tekintetben spontán társadalmi jelenség, melynek kialakulásáért és fennmaradásáért számos társadalmi, gazdasági és kulturális tényező felelős. A szegregáció irányába mutató globális tendenciákat hazánkban tovább erősíti három tényező, melyek a következők:

- az alsó középrétegek jelentős részének lecsúszása, mellyel párhuzamosan kialakul az egyharmados társadalom, és a mélyszegénység, mint tartós életforma elterjedése és fennmaradása.

- a második az országon belüli regionális különbségek növekedése, az ország jelentős részének társadalmi-gazdasági leszakadása, az ezzel járó növekvő munkanélküliség, az iskolázatlan népesség foglalkoztatottságának megoldatlansága. E folyamat a leszakadó területeken belül, újabb szegregátumok kialakulásához, és a régiók fennmaradásához vezethet.
- a harmadik tényező pedig a többségi társadalom és a roma kisebbség közötti konfliktusok halmozódása és megoldatlansága, amely elősegíti a szegregáció fennmaradását és növekedését.

A szegregáció megjelenési formájában is többértű. Beszélhetünk: munkahelyi, oktatási és a lakóhelyi szegregációról. A szegregálódott lakónegyedek, szomszédságok helyzetét és karakterét döntően befolyásolja, hogy a fenti formák közül melyek érvényesülnek dominánsan az adott területen (1. ábra).

2. ábra. A szegregáció megjelenési formái

Forrás: Saját szerkesztés

A települési egyenlőtlenség egy önmagát felerősítő folyamatot indít el. A tehetősebb réteg migrációjával növekszik a hátrányos helyzetűek aránya az adott lakóközösségben, amely a társadalmilag mobilabb állampolgárok további elköltözését eredményezi. Magyarországon jellemzően az etnikai alapú társadalmi kirekesztéssel is összekapcsolódik. A spontán migráció felerősödéséhez a többségi társadalom tudatos kirekesztő törekvései és a helyi önkormányzatok intézkedései is hozzájárulnak.

A roma lakosság jelentős része vidéken, gazdaságilag és infrastrukturálisan elmaradottabb régiókban szegregált körülmények között él. 1971-ben a cigány emberek kétharmada még telepeken lakott. A 60-as 70-es években telep-felszámolási programok indultak, ellentmondásos végrehajtása azonban a szegregált lakóhelyek újratermelődéséhez vezetett. A 80-as évek végétől a nagyipari ágazat összeomlása, a növekedő munkanélküliség a romák lakóhelyi elkülönültségét tovább erősítette. Az 1990-es évekre a roma népesség aránya jelentősen megnőtt az ország szegényebb régióinak kisebb településein és a nagyvárosok leromlott kerületeiben egyaránt.

3.2. A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések

Sárospatak Város Önkormányzata településszerkezetéből, illetve a lakáság összetételéből adódóan természetes úton, objektív körülmények hatására létrejött szegregátummal rendelkezik. A szegregátum fennmaradása nem előnyös sem társadalmi, sem gazdasági okokból.

A város szegregátumai 3 területen találhatók, melyekre jellemző, hogy jól elkülönülnek egymástól:

- 1. szegregátum területe magába foglalja a Búzavirág utca és Pipacs mindkét oldalát, valamint a Dorkói utca északi oldalát.
- 2. szegregátum tartalmazza a Halászhomok tanya keleti oldalát és a Névtelen utcát.
- 3. szegregátum területe pedig felépül a Kossuth Lajos utca keleti részéből és az Attila út és a Hárs köz közötti részből.

A szegregátumban mélyszegénységben élők élnek, akik közül egy része roma nemzetiséghez tartozónak vallja magát. A társadalmi problémák a munkahelyek és ezzel párhuzamosan az ott élők szakképzettségének a hiányából eredő munkanélküliségből következnek. A foglalkoztatás hiánya a mélyszegénységből eredők mindennapi, sok esetben alimentációs problémák jellemzőek az ott élők helyzetére, melyből többségükönél mentális problémák is kialakulnak. A szegregátumban lakó családok nagyszámú gyermeket nevelnek, ezért a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya magas. A családok bevételi forrása a szociális ellátórendszer ellátásaiból ered, kiegészülve az alkalmi, illetve közfoglalkoztatásból eredő munkabérrel. A szegregációval veszélyeztetett terület teljes települést érintő átrendeződésével nem kell számolni ellenben érezhető és érzékelhető a szegregátumban élők kitörésének szándéka, melyet a város vezetése saját eszközeinek erejéig támogat.

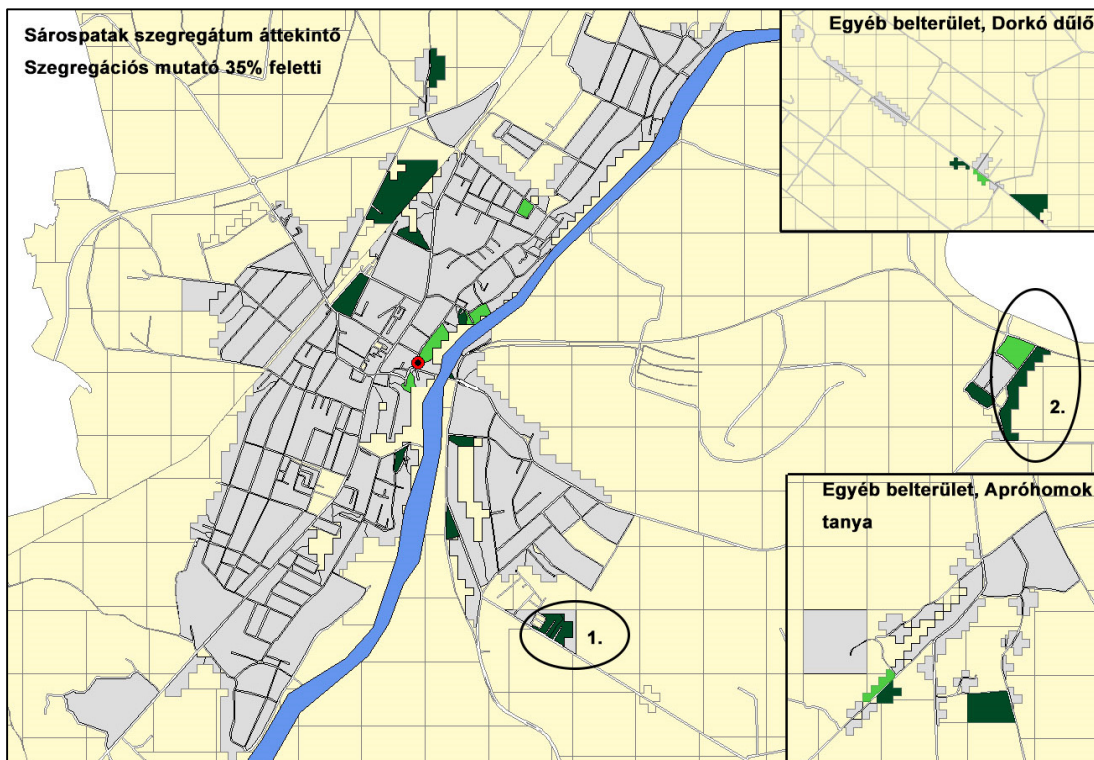
A mélyszegénység több tartalmi rétegből áll össze. A mélyszegénységben élők jelentős része alacsonyan képzett és nem foglalkoztatott személyek köre, mely emberek súlyos megélhetési problémákkal küzdenek az élet mindennapján. Az anyagi javak szűkössége kihat az alimentációra, az egészségi állapotra, a lakhatási körülményekre, továbbá jelentős annak a veszélye, hogy újratermelődik a mélyszegénységben élők, mely során generációk „örökítik át” ezt a negatív állapotot.

A mélyszegénység térbeli dimenziója, hogy a mélyszegénységben élő családok rendszerint szegregált körülmények között telepeken, leromlott városrészekben élnek. A mélyszegénységben élő társadalmi réteg jelentős részét a roma nemzetiséghez tartozók teszik ki. A romák többségi kultúráról elkülönült, eltérő szocializációs mintája, szemlélete és életmódja nagyobb eséllyel determinálja a mélyszegénységet a roma közösségekben.

Az esélyegyenlőségi program fókuszában a mélyszegénységben élők között a romák helyzete külön figyelmet érdemel az esélyegyenlőségi program intézkedései között. Az önkormányzat az esélyegyenlőségi programban a mélyszegénységben élőket, elsődlegesen homogén célcsoportként, nemzetiségi többletjellemzők nélkül kezeli. A kialakított álláspont szerint a célcsoportokhoz tartozók esélyegyenlőségét a célcsoportokhoz tartozás okán biztosítani kívánja, nemzetiségi szempontok nélkül.

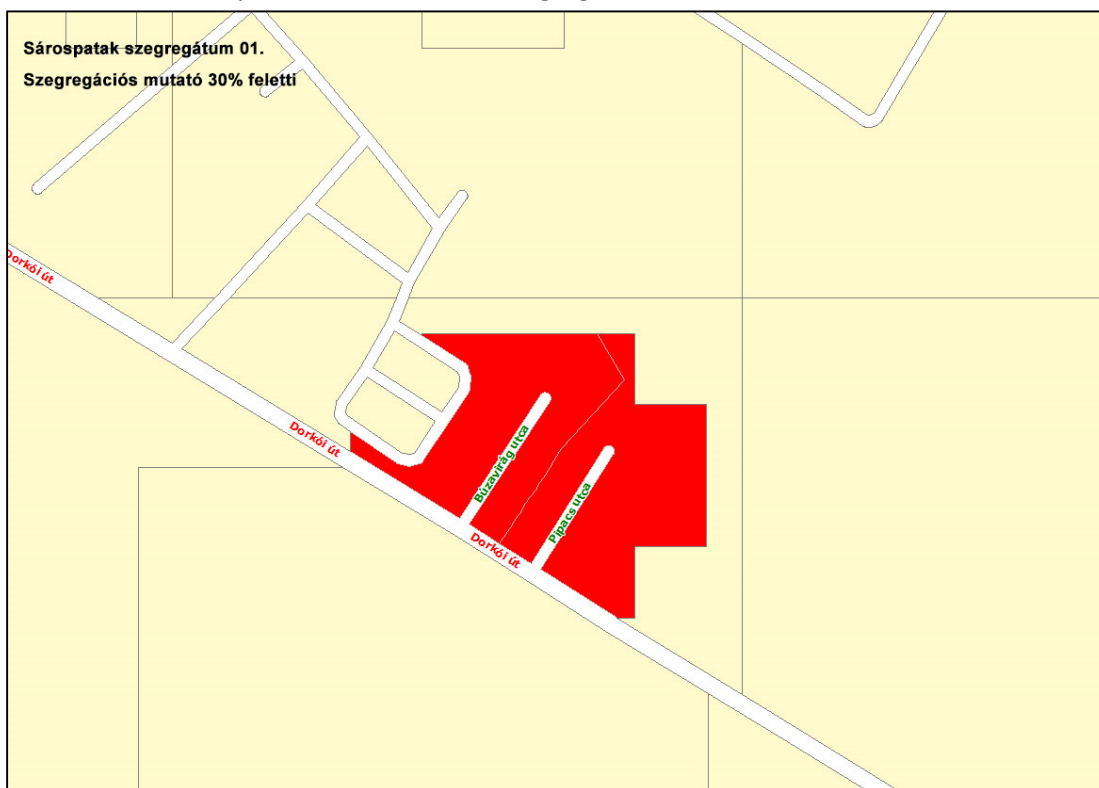
A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség száma több, mint 50 főt érint. KSH adatai alapján három olyan területe van Sárospataknak, ahol a szegregációs mutató meghaladja a 30%-ot, és kettő olyat határoztak meg, ahol 35% feletti. Ezen területek lakosságszáma meghaladja az 50 főt.

3. ábra: Sárospatak 35 % feletti szegregációs mutatójú területei

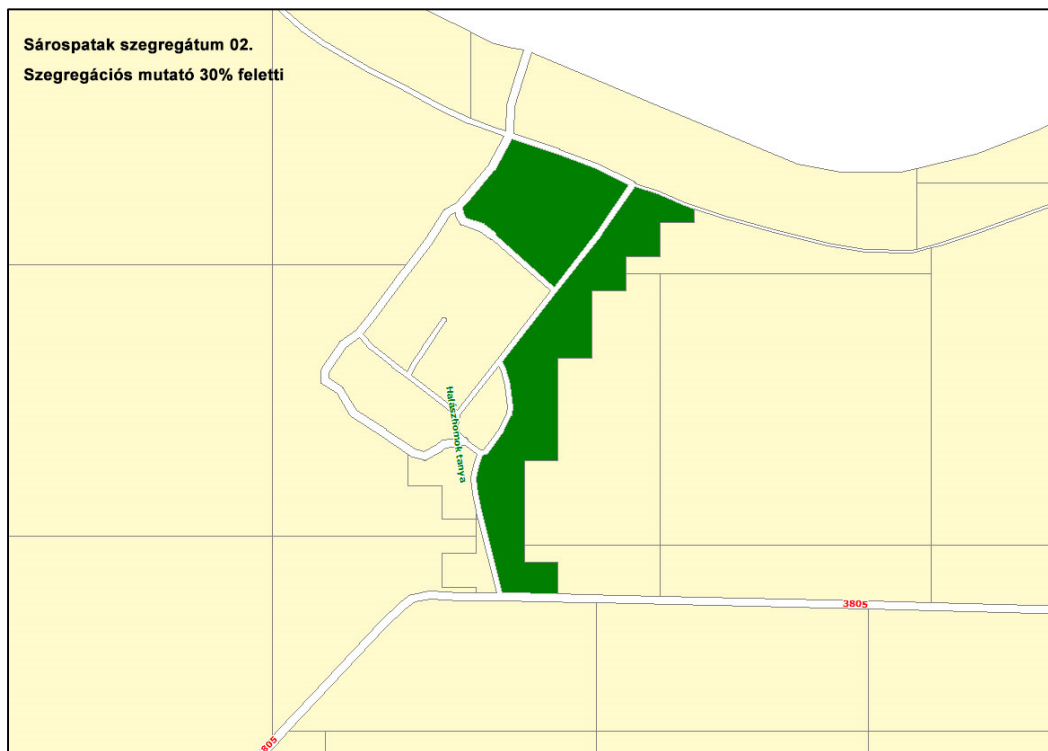
Forrás: KSH adat

4. ábra Sárospatak első 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkező területe

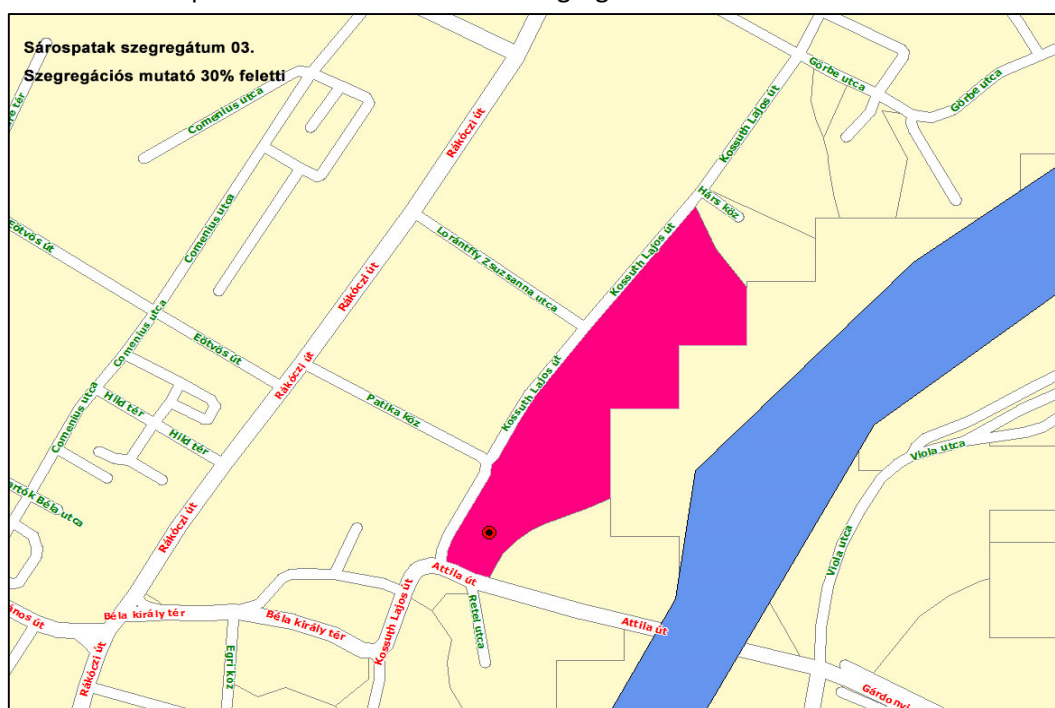
Forrás: KSH adat

5. ábra Sárospatak második 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkező területe

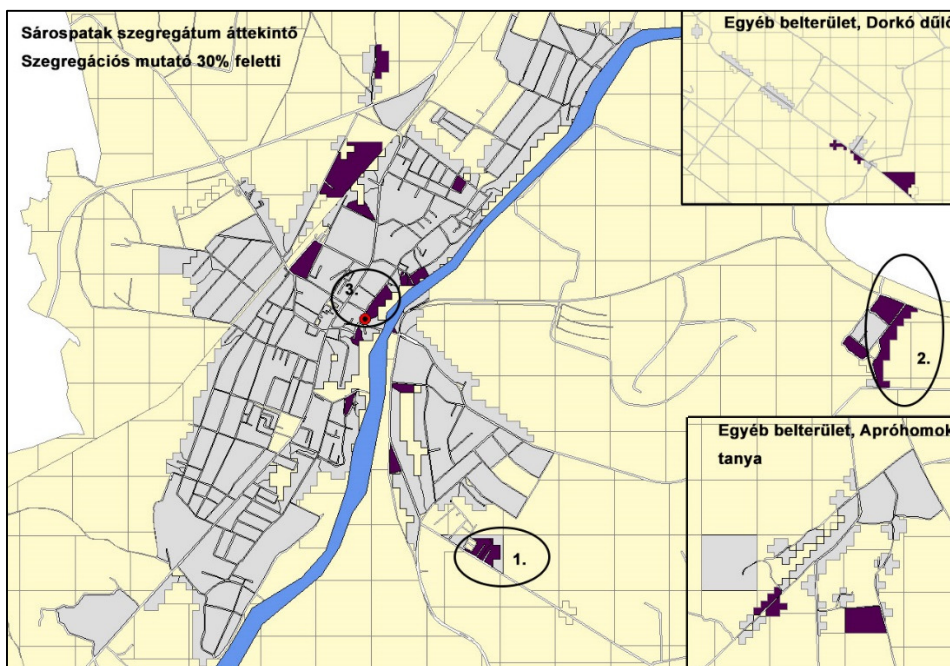
Forrás: KSH adat

6. ábra Sárospatak harmadik 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkező területe

Forrás: KSH adat

7. ábra Sárospatak 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkező területei áttekintő

Forrás: KSH adat

14. táblázat: Sárospatak város szegregátumaira vonatkozó adatok

Mutató megnevezése	Sárospatak összesen*	1. szegregátum (Búzavirág utca mindkét oldala - Pipacs utca mindkét oldala - Dorkói út északi oldala)	2. szegregátum (Halászhomok tanya keleti része - Halászhomok tanya - Névtelen utca)	3. szegregátum (Kossuth Lajos út keleti része az Attila út és a Hárs köz között)
Lakónépesség száma	12991	97	156	96
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,7	46,4	27,6	18,8
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,4	52,6	63,5	52,1
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	23,9	1,0	9,0	29,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	12,0	92,2	63,6	46,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	21,1	0,0	0,0	15,2
Lakásállomány (db)	5271	21	43	48
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	10,0	90,5	53,5	8,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	40,9	60,8	70,7	74,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	8,6	54,9	52,5	34,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	54,2	39,2	28,6	25,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,1	26,1	53,7	72,5
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	12942			
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	36,5	75,0	70,0	62,5
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,6	75,3	69,9	63,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	11,9	16,7	36,2	54,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliség aránya)	6,3	4,2	29,8	22,9
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	8,0	90,5	55,0	7,5
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,5	61,9	27,5	30,0

Forrás: KSH adatszolgáltatás

A mélyszegénységben élők jövedelmét elsődlegesen a szociális ellátórendszer biztosítja. A szociális ellátórendszer szűkebb értelemben az önkormányzat képviselő-testületéhez (Szociális és Egészségügyi Bizottság) és a jegyzőhöz rendelt ellátásokat, míg tágabb értelemben az egyéb társadalombiztosítási ellátásokat foglalja magában. A mélyszegénységben élők vagyoni viszonyai szerények. Az életkörülményeket nyújtó ingatlan az esetek többségében saját tulajdonban van, míg ezen felül nagyobb értékű ingósággal nem rendelkeznek.

Sárospatakon 2010-ben településfejlesztési koncepció készült melynek keretében új piaccsarnokot és parkolókat építettek, korszerűsítették a régi piacot megközelítő utca burkolatát továbbá a tudatos termesztésre és fogyasztásra hívták fel a figyelmet.

2013.január 01-től a járási hivatalok megalakulásával átalakult a szociális és gyermekvédelmi hatósági feladatok hatásköri rendszere. A szociális ügyek két nagy csoportba tartoznak, az önkormányzati hatáskörbe tartozó önkormányzati hatósági ügyekre, amelyekben a döntési jogkör a polgármester és a Szociális Bizottság között oszlik meg, valamint a jegyzői hatáskörbe tartozó államigazgatási ügyekre. Hatáskörtől függetlenül a szociális ügyek döntésre való előkészítése, a döntés határozatba foglalása valamint esetenként a végrehajtás a Polgármesteri Hivatal feladatkörébe tartozik.

3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

15. táblázat: Javasolt beavatkozások I-II.

AJÁNLÁSOK		
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége		
1	A sárospataki roma nemzetiség lakhatási problémáinak javítása	Csökkenteni a lakhatási problémákat. Rövidtávú cél: szemléletváltás Középtávú cél: a rendelkezésre álló lakásokról információs adatbázis kialakítása. Hosszú távú cél: roma telepek felszámolása, vagy a roma telepen található ingatlanok felújítása.
2	A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzásának csökkentése	A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzásának csökkentése; a hiányzások csökkentése a családokkal együttműködve, továbbá a tanulmányi átlagok növelése.
3	A többségi társadalom és a nemzetiség közötti különbségek csökkentése	Csökkenteni a többségi társadalom közötti ellenétek kiváltó okait.
II. A gyermekek esélyegyenlősége		
1	A gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének enyhítése	A város peremterületein, külterületein ill. tanyákon élő gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének csökkentése, normalizálása. Segítése annak, hogy ugyanolyan esélyekkel kezdjék tanulmányaikat, mint a belterületen, városban élők
2	Továbbtanulási, pályorientációs esélyegyenlőségük megteremtése	A város peremterületein, külterületein ill. tanyákon élő gyermekek továbbtanulásának, pályorientációjának segítése, fejlesztése. Praktikus információk nyújtása a pályaválasztáshoz
3	Mentálhigiénés állapotuk és életkörülményeik javítása	A város peremterületein, külterületein ill. tanyákon élő gyermekek higiénés és mentálhigiénés állapotának javítása segítő foglalkozásokon és tréningen keresztül, egyéni és csoportos formában. Életkörülményeik javítása

Forrás: Saját szerkesztés

16. táblázat: Javasolt beavatkozások III-IV.

III. A nők esélyegyenlősége		
1	Nők felvilágosítása szociális támogatás, munkajogi ügyekről	Cél a női munkát keresők munkajog tudatosságának erősítése. Továbbá az őket érintő jogszabályokról, szociális és családjogi támogatásokról való felvilágosítás
2	Részmunkaidőben, GYES-ről GYED-ről visszatérő nők foglalkoztatásának segítése	A kisgyermekes anyák általában egyedül maradnak a család és hivatás összehangolásának megoldásában, munkaerő-piaci - reintegrációjuk ezért fokozottan nehéz. Cél számukra munkaerő-piaci aktualítások, információk nyújtása, szakmai kapcsolatok erősítése. Támogató munkahelyi környezet kialakítása.
3	Családbarát munkahelyek kialakítása, teremtése	A munkaerő-piaci és családi feladatokat összeegyeztető segítő szolgáltatások kialakítása. Munkahelyeken gyereksarok kialakítása.
IV. Az idősek esélyegyenlősége		
1	Az idősek életminőségének javítása	Az idős emberek elmagányosodásának, izolálódásának megelőzése, e célcsoport leszakadásának és perifériára való kerülésének megakadályozása illetve csökkentése, a demetálódás megelőzése. Az Idősek Klubjának igény szerinti bővítése, nyugdíjas klubok létrehozása, a közösségi tevékenységek végzésére alkalmas „közösségi terek” létrehozása.
2	Áldozatsegítés idős korban, az időskorúak ellen elkövetett bűncselekmények megelőzése.	Az időskorúak figyelmét felhívni az egyre nagyobb méreteket öltő idős ellen elkövetett bűncselekményekre és ennek megakadályozása érdekében a fokozott elővigyázatosságra; tájékoztató előadások és konzultációk, valamint fórumok tartása a rendőrség, a lakosság és civil szervezetek kezdeményezése által.

Forrás: Saját szerkesztés

17. táblázat: Javasolt beavatkozások V.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége		
1	Szociális alapszolgáltatások, állami és civil fenntartású szervezetek koordinációja, fejlesztése és a támogató szolgálat erősítése.	Hatékony munkavégzés. A fogyatékkal élők ellátása otthonukban, illetve a szállítási igényeknek megfelelő szolgáltatás biztosítása.
2	Az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése	A dolgozókból legalább egy fő képes legyen jelnyelven kommunikálni. Értelmi sérültek (Easy to read), illetve látás-, és hallássérültek részére is használható legyen a weblap.
3	Fogyatékkal élők foglalkoztatása az önkormányzatnál és intézményeinél	A célcsoport foglalkoztatási volumenének növelése, ezzel igazodva az ENSZ egyezményben meghatározott elvhez, melynek hatálya kiterjed az önkormányzatokra is. A célcsoport részére évente speciális állásbörze megrendezése.
5	Fogyatékkal élők szabadidős, sport és művészeti tevékenységeik támogatása	A város sportéletében kapjon szerepet a fogyatékos sport és a paraművészet. A célcsoport sportolói, művészei kedvezményesen, vagy térítésmentesen használhassanak - az erre a célra kijelölt létesítményeket.
6	Rehabilitációs és Foglalkoztatási Tanács felállítása	Általános cél: egy olyan szakmai tanács létrehozása amely munkája során a fogyatékkal élők foglalkoztatásával kapcsolatos kérdéseket, problémákat, átláthatóbbá teszi, a munkaerő-piaci szereplőket (munkaügyi központ, foglalkoztatók, önkormányzat, civil szervezetek) összefogja.

Forrás: Saját szerkesztés

1. Felhívjuk az Önkormányzat figyelmét, hogy a városban élő és tanuló hátrányos helyzetű gyermekek szociális és oktatási helyzete fokozott figyelmet igényel. Életkörülményeik javítása érdekében előtérbe kell helyezni az esélyegyenlőséget biztosító felzárkóztatási programokat, nevelési módszereket.

A feladat megoldása érdekében továbbra is szükség van az érintett intézmények, egyházi és civil szervezetek szoros együttműködésére, összehangolt munkájára.

A roma gyermekek számára külön programok vagy felzárkóztatási stratégia kialakítására van szükség az országos illetve helyi roma szervezetek célkitűzéseivel összhangban.

2. Felhívjuk az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy a munkahelyi esélyegyenlőség biztosítása érdekében az esélyegyenlőségi referensi feladatok folyamatosan legyenek ellátva, annak érdekében, hogy az esélyegyenlőségi terv, betartását folyamatosan figyelemmel kísérhesse, elkészíthesse a helyzetfelmérést (kétévenként), kidolgozza a panasztételi eljárást, kivizsgálja az esetleges panaszokat.
3. Felhívja az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy a munkahelyi esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód érdekében dolgozzon ki új eljárásrendet, s ennek érdekében vállalják, hogy:
 - nem, nemzetiség stb. szempontjából nem tesznek különbséget. Ennek érdekében az álláshirdetéseket mindenki számára hozzáférhető módon (pl. írott sajtón túl rádió, civil szervezetek, Internet) a célcsoportok minél nagyobb részének elérésével teszi közzé.
 - A felvételi elbeszélgetéshez, felméréshez szükség esetén jeltolmácsot, felolvasót biztosítanak.
 - A felvételnél nem lehet kizáró tényező, hogy a munkavállalónak speciális eszközökre (pl. nagybetűs billentyűzet, akadálymentes munkakörnyezet) van szüksége a munka ellátásához.
 - A munkaerő felvétel során a hangsúlyt az adott munkához szükséges készségekre, tapasztalatokra, az ezen alapuló megbízhatóságra helyezi.
 - A munkaerő – felvételi eljárásban résztvevőkről nyilvántartást vezet.
 - Sem közvetve, sem közvetett módon nem sértik meg az egyenlő bánásmód elvét
4. Felhívjuk a polgármestert és a jegyzőt, hogy készítsen ütemtervet az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények fizikai akadálymentesítésére folytatására. Gondoskodjanak a munkahely speciális igényű munkavállalók számára is egyenlő esélyű hozzáféréséről. Továbbá, kérjük, hogy az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy bérezés és juttatások területén a munkahelyi esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód érdekében vállalják, hogy:
 - felülvizsgálják a bérezési rendszert, a hátrányos helyzetek kialakulásának okait,
 - az indokolatlan béreltéréseket megszüntetik,
 - felülvizsgálják az eddigi juttatások, kedvezmények rendszerét, megszünteti az olyan gyakorlatot, ami megkülönböztetést eredményez,
 - biztosítják, hogy a juttatások minden munkavállalót megillessenek, a részmunkában, távmunkában dolgozókra is vonatkozzanak.

Kérjük, hogy jelen pontban megjelölt tevékenységi köröket a további időszakban is folyamatosan szíveskedjenek ellátni.
5. Felhívjuk az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy a hátrányos helyzetű csoportokat juttatásokkal támogassák, a munkahelyi esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód érdekében vállalják, hogy:
 - Speciális nyugdíj - előtakarékosági programokat szerveznek 40 év felettieknek
 - Lakhatási támogatást, étkezési támogatást, utazási támogatást biztosítanak
 - Támogatást nyújtanak kulturális, sport, üdülési lehetőségek igénybe vételéhez

Továbbá kérjük, hogy az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy a munkahelyi esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód érdekében biztosítsanak a munkahelyen egyenlő esélyt az előléptetésre.
6. Felhívjuk az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy a 40 év feletti és fogyatékkal élő munkavállalókra a munkahelyi esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód érdekében kiemelt figyelmet fordítanak és vállalják, hogy:

- Munkakörülményeit úgy alakítja, hogy az folyamatosan elősegítse az idősebb korúak és fogyatékkal élők képességeinek maximális kiteljesedését, az öregedéssel együtt járó változások ellensúlyozását.
 - Prevenációs szűrővizsgálatokat szervez.
 - A speciális igényű munkavállalók számára is egyenlő eséllyel hozzáférhetővé teszi a munkahelyet akadálymentesítés, a munkavégzéshez szükséges információ átadása, a munka elvégzéséhez szükséges eszközbiztosítás révén.
 - Részmunkaidős munkavégzést tesz lehetővé.
7. Felhívjuk az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy a munkahelyi esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód érdekében dolgozzanak ki programot az elbocsátás előtt álló munkavállalók segítésére az új munkahely keresésében, az új munka vállalására történő felkészítésre.
8. Felhívjuk az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy a munkahelyi esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód érdekében a képzések területén vállalják, hogy
- A munkavállalók teljes köre számára biztosítja a képzésekhez és az azokról való tájékozódás lehetőségéhez való hozzáférést
 - Rugalmas képzési rendszert alakít ki
 - A Képzéseket a gyermekgondozási és oktatási intézmények nyitvatartási idejében szervezi
- Továbbá, kérjük, hogy a szegregátumban élő munkanélkülieket a jogszabályi kereteknek megfelelően előnyben részesítsék.
9. Felhívjuk az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy gyermeket nevelő családok, munkavállalók esetében a munkahelyi esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód érdekében vállalják, hogy gyermekneveléssel kapcsolatos kedvezményeket biztosítanak.
- Családbarát munkahely kialakítása
 - A munkaidő kialakításánál a munkavállalók családi és munkahelyi kötelezettségei összehangolására törekszik
 - Kisgyermekes családok esetében felajánlja a rugalmas munkaidő lehetőségét
 - Biztosítja a túlóra választhatóságát a gyermeket nevelők számára
 - Szabadságolásnál figyelembe veszi az iskolai/óvoda/bölcsőde szüneteket
 - Részmunkaidő, távmunka lehetőségeinek kialakítása, bővítése
10. Felkérjük az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy folyamatosan működjenek közre a helyi szemléletet megváltoztató programok kidolgozásában, terjesztésében.
11. Az Önkormányzat képviselő – testülete felülvizsgálja Esélyegyenlőségi Programját, az ahhoz kapcsolódóan megjelölt feladatokat, s egyben az ASZT-ben meghatározásra kerülő feladatokat programjába folyamatosan beépíti.
12. Az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények vezetőit, hogy az intézmény esélyegyenlőségi tervében foglaltak betartását folyamatosan kísérvé figyelemmel, az esetlegesen érkező panaszokat vizsgálja ki és azokról vezessen nyilvántartást. Továbbá működjenek közre a helyi szemléletváltó programok kidolgozásában, terjesztésében.
13. Felkérjük az önkormányzat képviselőtestületét, hogy a lakásépítésekkel kapcsolatos minden programja esetén, továbbá a közbeszerzési kiírásaiban is építsék be azon kritériumi rendszert, mely megfogalmazza, hogy a szegregátumban élőket törvényi kereteknek megfelelően előnyben részesítik.

4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1. Külső összefüggések

Sárospatak Városfejlesztési Konceptió és Stratégia (2010)

Sárospatak város korábbi fejlesztési koncepciója és stratégiája 2010-ben került elfogadásra. Az első fejezet előtti, Konceptió jövőképe és hosszú távú célrendszere c. fejezetben bemutatásra került a település jövőképe és hosszú távú céljai. A városfejlesztési koncepció hosszú távon, mintegy 15 éves távlatban fogalmazza meg a város fejlesztési céljait, irányait, melyek a következők: gazdaságfejlesztés, turizmus fejlesztése, életesélyek javítása és társadalmi felzárkóztatás a közszolgáltatások esélyegyenlőséget biztosító magas színvonalú ellátásával, valamint települési infrastruktúra-fejlesztés, környezetvédelem. A koncepciót az Integrált Városfejlesztési Stratégia egészítette ki, mely középtávra (7-10 éves időtávon) fogalmazta meg a városban tervezett jelentősebb beruházásokat, illetve akcióterületi fejlesztéseket. Az elmúlt 5 évben a stratégiában megfogalmazott fejlesztési célok közül több projekt is teljesült az anyagi források elérhetőségétől függően, melyek leginkább közlekedésfejlesztéshez, csapadékvíz-elvezetéshez, szociális alapszolgáltatások, egészségügy, oktatás fejlesztéséhez, energiahatékonyság javításához és szociális foglalkoztatáshoz kapcsolódtak. Megvalósult továbbá a piac korszerűsítése, közösségi integrált szolgáltató központ kialakítása és több intézmény akadálymentesítése is. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célrendszerének és a célok megvalósításához szükséges eszközök meghatározásakor a korábbi dokumentumban megfogalmazott fejlesztési tervek felülvizsgálatra, illetve kiegészítésre kerültek az utóbbi évek gazdasági-társadalmi változásainak megfelelően.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója, (2013)

A megyére vonatkozó területfejlesztési koncepció 2013-ban készült el, melynek célja olyan koncepció kialakítása, amely segítségével 2020-ig Borsod-Abaúj-Zemplén megye versenyképessége a megyék átlaga feletti mértékben megerősödhet kihasználva földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit. Az ipari hagyományokra, potenciális munkaerő-kínálatra, kiváló természeti adottságokra és erőforrásokra fenntartható módon építve kerültek megfogalmazásra az átfogó célok, mint a foglalkoztatás bővítése, gazdaság teljesítőképességének javítása, társadalom alkalmazkodóképességének javítása, térségi együttműködések ösztönzése és a természeti és kulturális erőforrások hatékonyabb, fenntartható hasznosítása. A megyei stratégiai célok összhangban állnak Sárospatak település fejlesztéséhez kialakított célrendszerrel, Sárospatak település városfejlesztési céljaihoz több esetben kiemelkedően hozzájárulnak. A megyei közlekedés-fejlesztésben előirányzott úthálózat-fejlesztések, valamint a gazdaságfejlesztés érdekében tervezett befektetés-ösztönzési tevékenységek (megyei gazdaságfejlesztési ösztönző intézményrendszer működtetése), a gazdaság igényeire, piaci kihívásokra rugalmasan reagáló képzési, szakképzési rendszer működtetése mind hozzájárulnak a települési stratégiák megvalósításához. Emellett a települési célok, mint a turizmus jövedelemtermelő képességének növelése, a közlekedés-fejlesztés kölcsönösen hozzájárulnak a megyei fejlesztési célok magasabb szintű eléréséhez. A megye és a térség természeti és kulturális értékeinek megőrzése, fenntartható hasznosítása, a környezeti állapot javítása és a megújuló energiaforrások használatának fontossága ugyancsak megjelenik mindkét fejlesztési dokumentum céljai között.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program - Stratégia és Operatív Program 2014-2020 (2014)

Borsod-Abaúj-Zemplén megye fejlesztési koncepciója után 2014-ben készült el a megyei fejlesztési program, amely stratégiai és operatív programrészt is tartalmaz.

A stratégiai program célja, hogy középtávon kijelölje azokat a fejlesztési célokat és tevékenységeket, melyek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében megvalósulhatnak alapul véve az előző fejezetben bemutatott, koncepcióban kialakított átfogó és stratégiai célokat. A stratégiai programrész kiemelt földrajzi térségként ír a Tokaj-Hegyalja-Zemplén térség szükséges, illetve tervezett fejlesztéseiről. A tervek főként a turizmus fejlesztéséhez kapcsolódnak, illetve külön kiemeli a program az egészségturisztikai szolgáltatások támogatását Sárospatakon a sárospataki Végardó Fürdőt preferált beavatkozási területként megjelölve és erősítve ezáltal a Sárospatak Integrált Településfejlesztési Stratégiájában is megjelenő célt. A program a Sárospatak szempontjából kiemelt célok mellett az üzleti infrastruktúra, hálózatos együttműködés és a KKV-szektor fejlesztését helyezi előtérbe, továbbá célként került megfogalmazásra a közlekedési hálózat és a munkaerő-piaci elérhetőségek javítását és a közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztését is, amelyek összhangban állnak a települési stratégia célrendszerével.

Az operatív programrész tartalmazza az egyes megyei hatáskörben finanszírozható intézkedések céljait, ahhoz kapcsolódó tevékenységeket, támogatási keretet, megvalósítási ütemtervet, a potenciális kedvezményezettek és célcsoportok körét. A megyei operatív program elsődlegesen azokat az intézkedéseket tartalmazza, melyek a Területi és Településfejlesztési OP-ból (TOP) finanszírozhatók, mivel a TOP kapcsán látható, hogy a megyében tervezett beruházások és programok mekkora forráskeret terhére valósulhatnak meg.

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (2013)

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület 2008-ban készítette el a terület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiáját, amely 2013-ban került felülvizsgálatra (A 2014-2020-as időszakra szóló stratégiai tervezés folyamatban van). A felülvizsgálat során az akcióterülethez tartozó települések (Bodrogköz, Hegyköz, Tokaj-Hegyalja 55 települése a szlovák-magyar határ mentén a Hollóháza – Zalkod – Zemplénagárd alkotta háromszögben) hosszú távú, fenntartható és fenntartandó fejlesztését, az előregedés lassítását, elvándorlás ütemének csökkentését, a térség felzárkóztatását jelöli ki a dokumentum, amely célok összecsengenek Sárospatak város területfejlesztési stratégiájának átfogó céljaként megfogalmazott törekvésével, vagyis a település népességmegtartó erejének növelésével. Stratégiai cél az életminőség javítása a vidék-, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők erősítésével, a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva. A HVS a vidéki gazdasági élet fejlődését a térségi mikro-vállalkozások megerősítésével, munkahelyteremtéssel, innovatív ötletek támogatásával, valamint a kiaknázatlan turisztikai potenciállal kívánja elérni, ami ugyancsak összhangban áll az 1. fejezetben megfogalmazott településfejlesztési célokkal. A stratégia kiemelt szempontja a fenntarthatóság és értékteremtés, valamint az épített és természetes környezet irányított védelme, amelyre a stratégia megvalósítása során fokozott figyelmet szükséges fordítani.

Sárospatak Településrendezési terv (2014)

Sárospatak város képviselő-testülete a 219/2014 (IX.26.) sz. rendeletében hagyta jóvá a Sárospatak város teljes közigazgatási területére vonatkozó településszerkezeti tervet. A rendelet hatálya kiterjed Sárospatak város teljes közigazgatási területére. Ez alapján a város közigazgatási területén területet

felhasználni, továbbá telket alakítani, építményt, építményrészt, épületegyüttest építeni, átalakítani, bővíteni, felújítani, helyreállítani, korszerűsíteni és lebontani, elmozdítani, a rendeltetést megváltoztatni és ezekre hatósági engedélyt adni kizárólag a rendelet és a szabályozási terv szerint szabad. A településrendezési terv és szerkezeti tervek a város fejlesztési terveinek megfelelően kerültek összeállításra a korábbi, elavult rendezési tervek hatályon kívül helyezésével. Tekintettel arra, hogy a rendezési terv a város fő fejlesztési terveivel összhangban került elkészítésre, annak számottevő módosítása a közeljövőben nem szükséges.

Sárospatak Város Önkormányzatának gazdasági programja 2015. január 1-től 2019. december 31-ig terjedő időszakra (2015)

A 2015.01.01. és 2019.12.31. közötti időszakra vonatkozó hatályos gazdasági programot Sárospatak Város Önkormányzatának képviselő-testülete 2015 márciusában hagyta jóvá. A gazdasági programban megfogalmazott 4 fő stratégiai cél a gazdaságfejlesztés, a turizmusfejlesztés, az infrastruktúra-fejlesztés és környezetvédelem, valamint az életesélyek javítása és a társadalmi felzárkóztatás a közszolgáltatások színvonalának növelésével. A gazdasági program stratégiai céljai némileg más struktúrában kerültek meghatározásra, mint az Integrált Településfejlesztési Stratégiában, azonban a célok összhangban állnak, fedik, illetve kiegészítik egymást. A gazdasági program az alábbi főbb stratégiai célokat nevesíti a 2010-ben elkészült településfejlesztési koncepcióval és stratégiának megfelelően:

- Gazdaságfejlesztési célok: a világörökségi státusszal összeegyeztethető befektetés-ösztönzés; munkahelyteremtés és munkahely-megtartás; ipari övezet kialakítása; vállalkozások versenyképességének javítása; belső egyéni, közösségi fogyasztás ösztönzése
- Turizmusfejlesztési célok: termál- és gyógyturizmusra alapozott turizmusfejlesztés; vallási és kulturális turisztikai funkcióbővítés a várnegyedben; Végardó és a várnegyed közti turisztikai-kulturális út kialakítása; a Bodrog-part és a természetvédelmi területek védelme, rekreációs célú hasznosítása; a világörökségi státuszból fakadó lehetőségek felelős és fokozottabb hasznosítása; szervezés, marketing, szolgáltatásfejlesztés
- Infrastruktúra-fejlesztés, környezetvédelem: magasabb színvonalú közüzemi- és közszolgáltatások; környezeti szempontból biztonságos lakókörnyezet megteremtése; megújuló energiaforrások bevonása által az energiahatékonyság növelése
- Életesélyek javítása és társadalmi felzárkóztatás a közszolgáltatások színvonalának növelésével; közbiztonság erősítése, bűnmegelőzés elsődlegessége; önkormányzat, közigazgatás, civil szervezetek és vállalkozások közti kommunikáció és hatékony együttműködés; hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása

Tekintettel arra, hogy a 2015-2020 között érvényes gazdasági program a stratégia készítése alatt készült és került elfogadásra, az abban megfogalmazottak jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítésekor is érvényesek és követendő célok.

4.2. Belső összefüggések

A stratégiában kitűzött célok a helyzetértékelésben azonosított, a SWOT analízisben összefoglalt problémák megoldására, illetve a feltárt lehetőségek, erősségek kihasználására épülnek. Fontos, hogy a település a lehetőségeihez mérten folyamatos növekedési pályán maradjon, s a felvázolt jövőkép, a település népességmegtartó erejének növekedése érezhető és mérhető hatású legyen. A városrészi szintű beavatkozások egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia tematikus céljainak megvalósításához. A célrendszer a belső struktúráját tekintve következetes, az egyes részcélok és ezáltal a stratégiai célok egymással összefüggve, egymást erősítve segítik az átfogó cél elérését.

A város fejlődését leginkább befolyásoló tényezők, a problémák feltárása a Megalapozó Vizsgálat helyzetfeltáró és helyzetelemző részeiben azonosításra kerültek. A középtávú Integrált Településfejlesztési Stratégia célja olyan beavatkozások definiálása, amelyek a lehető leghatékonyabban képesek enyhíteni a helyzetértékelő munkarészben feltárt városi problémákat.

A jelen dokumentum 1.1 fejezetében részletesen is bemutatásra kerültek a célrendszert alkotó stratégiai és részcélok.

18. táblázat: Sárospatak Integrált Településfejlesztési Stratégiájának célrendszere

Átfogó cél: A település népességmegtartó erejének növelése	
SPECIFIKUS CÉLOK	
1. Stratégiai cél	A település turisztikai jövedelemtermelő képességének javítása
1.1. rész cél	A kulturális értékek turisztikai hasznosításának fokozása
1.2. rész cél	A természeti környezet turisztikai lehetőségeinek kiaknázása
1.3. rész cél	A térségi együttműködések javítása
2. Stratégiai cél	A közlekedés szűk keresztmetszetének oldása
2.1. rész cél	A város elérhetőségének javítása.
2.2. rész cél	A város belső forgalmának tehermentesítése
3. Stratégiai cél	A település gazdasági stabilitásának megteremtése és a társadalmi különbségek csökkentése
3.1. rész cél	Vonzó vállalkozói környezet megteremtése
3.2. rész cél	Munkaerő-piaci kereslet-kínálat összehangolása
3.3. rész cél	Alacsony képzettségű, képzetlen munkaerő foglalkoztatási problémáinak kezelése
3.4. rész cél	Helyi termékek népszerűsítése
4. Stratégiai cél	Élhető, vonzó és együttműködő város megteremtése
4.1. rész cél	Városi szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása
4.2. rész cél	Sport, kulturális élet és rekreációs szolgáltatások fellendítése
4.3. rész cél	A társadalmi összefogás és a városfejlesztési tevékenységek működésének javítása

Forrás: Saját szerkesztés

Ezek a célok komplex megoldást nyújtanak a településen tapasztalható turizmust, gazdaságot érintő, valamint közlekedési, szolgáltatási infrastrukturális környezetben meglévő területi, valamint társadalmi különbségek csökkentésére, a munkanélküliség mérséklésére, mellyel végeredményben a település népességmegtartó erejének növelése is elérhető.

Nem várható el természetesen, hogy 2020-ig 5 év alatt az összes probléma megoldódjon, de az reális célkitűzés, hogy a lehetőségekhez mérten a legsúlyosabb problémák enyhüljenek. A kulturális értékek és természeti környezet által nyújtott turisztikai lehetőségek kihasználásával, ezáltal a turizmus jövedelemtermelő képességének javításával a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások kihasználtsága is nő, ami hozzájárul a városban működő kisebb-nagyobb vállalkozások versenyképességének javulásához és új munkahelyek teremtésével a foglalkoztatottság növeléséhez. A turizmus fellendítéséhez szintén hozzájárul a közlekedési hálózat modernizálása, a város megközelítésének közúti és vasúti megkönnyítése. A közlekedési hálózatban tervezett fejlesztések emellett a városban élők életszínvonalának növelésében, a vonzóbb városkép kialakításában is részt vesznek, valamint a gazdasági stabilitás megteremtésének is lényeges eleme, hogy a városban működő vállalkozások, iparterületek akadály nélkül megközelíthetők legyenek. A gazdasági stabilitás megteremtéséhez szükséges befektetés-ösztönzési feladatok hozzájárulnak a már működő vállalkozások versenyképességének növeléséhez és a településen befektetési lehetőséget mérlegelő vállalkozások pozitív irányú döntéséhez is. A gazdasági-társadalmi problémák megoldásához szükséges a településen (és térségében) élők foglalkoztatottságának javítása, amelyhez kapcsolódóan fontos feladat, hogy a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangja javításra kerüljön, melyet főként a szakképzés területén szükséges vizsgálni és előtérbe helyezni egy olyan képzési struktúrával rendelkező oktatást, amely a helyi, térségi igényeket kiszolgáló szakembereket segíti a munkaerőpiacra. Fentiek összefüggő megvalósításával a város még vonzóbbá, élhetőbbé válhat a meglévő lakosság és az itt letelepedést fontolgató befektetők számára is, emellett az életszínvonal és a városkép fejlődésével a turisták vonzalma is nőhet a város iránt. A stratégiai célok hatékony megvalósítása érdekében természetesen elengedhetetlen a különböző területeken tevékenységet végző munkájának összehangolása, az érdekeltek együttműködésének fokozása.

A fejlesztési programcsomagok kialakítása során különös figyelmet kaptak a különböző városi szakmai szervezetek, környező települési önkormányzatok és a helyi lakosság legfontosabb elvárásai, igényei, így a megfogalmazott programcsomagok, s a bennük található projektelképzések egyszerre tudják szolgálni egy befektetőbarát, vonzó gazdasági környezet megteremtését, hatékony közszolgáltatási rendszer kialakítását, a turisztikai adottságok hasznosítását, területi és társadalmi kohézió erősítését és egy együttműködő, élhető városi környezet megteremtését.

5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítását több tényező is befolyásolhatja. A stratégia megvalósíthatóságát veszélyeztető fő kockázatok feltárására a kockázatelemzés módszerét használjuk. A kockázatelemzés célja a kockázatok beazonosítása, elkerülése, hatásainak mérséklése. A fejezet azokat a kockázatok, történéseket, eseményeket tartalmazza, melyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését, megvalósulását veszélyezteti. Összeállítását meghatározta a helyzetelemzésben kialakított SWOT - elemzés külső-belső tényezőinek áttekintése, illetve az azokhoz kapcsolódó fő kockázatok azonosítása. Annak érdekében azonban, hogy a kockázatok elemzése a stratégia megvalósítását ténylegesen, hatékonyan segítse, a megvalósulást esetlegesen akadályozó tényezők mellett a bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedésekkel, valamint a potenciális bekövetkeztek esetére tervezett intézkedésekkel is kalkulálunk. A jelen fejezetben beazonosított kockázatok időszakonkénti értékelése, felülvizsgálata azonban a stratégia megvalósítása, nyomon követési folyamata, monitoringja során is elengedhetetlen feladat.

19. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat	A kockázat bekövetkeztenek valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
A szükséges pénzügyi források nem állnak rendelkezésre	közepes	jelentős	A tervezett fejlesztésekhez nem áll rendelkezésre pályázati forrás, az önkormányzat pedig nem képes saját pénzügyi erőforrás mozgósításával a fejlesztések megvalósítására.	A tervezett fejlesztések előkészítésekor, kialakításakor egyértelmű operatív program hozzárendelés és megyei területfejlesztési programhoz illesztés szükséges, a fejlesztések egyidejű megvalósítása esetén fokozott figyelmet szükséges fordítani a likviditás fenntartására.
A fejlesztések tényleges költsége meghaladja a tervezett a megvalósítás során.	közepes	közepes	A fejlesztések költsége a tervezés jelen fázisában nem ismert, azok csupán becsült költségek és számos esetben nem részletes projekt-elképzelések alapján készültek, így a betervezett	Körütekintő és alapos tervezéssel, részletes, átgondolt költségvetéssel a kockázat kezelhető, továbbá tartalékkeret képzésével az esetleges váratlan költségek fedezete rendelkezésre állhat.

			költségek jelentősen alulmúlhatják a megvalósításkori piaci árakat, mely a fejlesztések elmaradásához, csökkentett műszaki tartalommal való megvalósításához vezethet.	
A beruházások megvalósítása során a régészeti feltárás lassítja, akadályozza a fejlesztéseket	közepes	jelentős	Sárospatak nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé. A beruházási jellegű projektek kivitelezése előtt az engedélyeztetési eljárás során a Hatóság előírhatja régészeti feltárás szükségességét, ami akadályozza a fejlesztés megvalósítását.	A fejlesztések időbeli ütemezésének tervezése jelentős szerepet játszik a kockázat kezelésében. Az előre átgondolt ütemezés alapján az engedélyeztetési eljárás és a régészeti feltárás időben elkezdődhet, így csökkentve a fejlesztés megvalósításának időigényét is.
A lakosság és a településen működő civil szervezetek elégedetlenek a tervezett, illetve folyamatban lévő fejlesztések megvalósításával	közepes	gyenge	Amennyiben a lakosság és a helyi civil szervezetek nem elégedettek az egyes tervezett és megvalósuló fejlesztésekkel, nem értik a fejlesztések szükségességét, az helyi társadalmi problémák kialakulásához, megerősödéséhez járulhat hozzá tovább csökkentve a helyi együttműködést.	Lakossági fórumok és társadalmi egyeztetések szervezésével a fejlesztések szükségessége és háttere megfelelően kommunikálható az érdekeltek számára, akik véleményüket elmondva segíthetnek a hatékonyabb megvalósításban, elképzeléseik beépíthetők az egyes fejlesztésekbe, így sokkal inkább magukénak érezhetik a város terveit és együttműködőbbé válnak a fejlesztések során.
A beruházásokhoz, fejlesztésekhez lefolytatandó közbeszerzési	közepes	jelentős	A sikertelenül lebonyolított közbeszerzési eljárások nemcsak jelentős időbeli	A megfelelő tudással és tapasztalattal rendelkező közbeszerzési szakértők és humán erőforrás

eljárások időben elhúzódnak			veszteséget okozhatnak a kivitelezést illetően, hanem problémát jelenthetnek a fejlesztéseket finanszírozó pályázati források lehívása során is.	alkalmazása, valamint körülményekről előkészítés segít a kockázat megelőzésében, illetve kezelésében.
Az indikátorvállalások nem teljesülnek a tervezett és elvárt módon	alacsony	jelentős	A megvalósítási és projekt fenntartási időszakokra vállalt indikátorok nem teljesülnek, vagy teljesülésük elhúzódik, átütemeződik, amelyek a pályázati források igénybevétele esetén szankcionálást vonhatnak maguk után.	Az indikátor-vállalásokat körülményekről szükséges tervezni, csak olyan tervértékekkel érdemes számolni, amelyek elérése várhatóan nem ütközik akadályba a tervezéskor előre láthatóak szerint.
A környezetvédelmi szempontok akadályát képezik a fejlesztések megvalósításának	alacsony	közepes	A fejlesztések megtervezése során a környezetvédelmi elvek és szabályozások miatt a tervezés akadályba ütközik (pl. Natura 2000 terület szabályozásai miatt).	A tervezési folyamat során fokozott figyelmet szükséges fordítani a település környezetvédelmi területeinek figyelembe vételére. A tervezés során az előírt szabályozások betartásával megelőzhető a későbbi probléma a környezetvédelmi területeken megvalósuló fejlesztéseknél.
A jogszabályi, tervezési környezet módosulása, mely hatást gyakorol a projektek költségvetésére	közepes	jelentős	A jogszabályi, tervezési környezet módosulása a fejlesztések műszaki, és pénzügyi oldalának módosítását vonhatja maga után, melyek újragondolása időigényes feladat,	A projektek megvalósítása során a menedzsmentnek folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a jogi, tervezési-szabályozási környezetet meghatározó intézkedések következményeit és

			ezáltal a beruházások tervezett határideje eltolódhatnak.	projektre gyakorolt hatását, szükséges esetén módosításokat kell eszközölnie a megvalósítás folyamatában.
A megvalósítandó fejlesztések esetében a településközi koordináció elmarad	alacsony	közepes	Települések közti koordináció hiányában a több települést érintő fejlesztések elmaradnak, nem a szükséges ütemben és formában valósulnak meg, nem sikerül kiaknázni a közös fejlesztésekben rejlő előnyöket és lehetőségeket.	Szervezett és strukturált együttműködés kialakítása az érintett (környező) településekkel végig a stratégia megvalósítása során. Ezzel biztosítható, hogy az egyes érintett települések céljai és tervei összhangban állnak egymással, az esetleges problémák pedig felmerülésükkor azonnal kezelhetővé válnak.
Alacsony színvonalú marketing, valamint tájékoztatás hiánya	közepes	jelentős	A város már jelenleg is jelentős turisztikai adottságokkal rendelkezik, valamint a fejlesztések sorában is jelentősek a turisztikai típusú beavatkozások. Ugyanakkor a célzott tájékoztatás és marketing hiányában a fejlesztésekkel érintett célcsoportok nem minden esetben szereznek tudomást ezekről, így a várt növekedés mind a városba látogató vendégek, mind pedig a városba látogató turisták számának esetében elmarad.	Célzott marketing szemlélet és a korszerű technikák elterjesztése, valamint a meglévő TDM szervezeti rendszerének továbbfejlesztése.

6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

6.1.1. Fejlesztési, beruházási tevékenységek

Az önkormányzat és a vállalkozói szféra számára az uniós költségvetés elsősorban 5 nagy pénzalapot tart fent. A következő pénzalapok segítik az Európa 2020 stratégia végrehajtását:

- Európai Regionális Fejlesztési Alap (regionális és városfejlesztés),
- Európai Szociális Alap (társadalmi befogadás és jó kormányzás),
- Kohéziós Alap (a kevésbé fejlett régiók gazdasági konvergenciája),
- Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap,
- Európai Tengerügyi és Halászati Alap.

Az önkormányzat az integrált településfejlesztési stratégia céljainak elérése érdekében megvalósítandó beruházásokat, fejlesztéseket elsősorban a fent említett pénzalapok segítségével kívánja megvalósítani, melyek a település egészére fejtik ki hatásukat. A legtöbb tervezett fejlesztés multiplikatív hatása jelentős lehet az egész város gazdasági fejlődése, versenyképességének javítása szempontjából. A turisztikai jellegű beruházások eredményeként a kapcsolódó szolgáltatások, mint a vendéglátóipar szolgáltatásai, a szálláshelyek jövedelemtermelő-képessége is javul, illetve munkahely-teremtés szempontjából is fontos előrelépést jelenthet. A városfejlesztéshez kapcsolódó rehabilitációs, közszolgáltatások és szabadidős tevékenységek fejlesztésére irányuló beruházások a városi élet vonzóbbá, színesebbé tételéhez járulnak hozzá. A kialakított négy stratégiai cél mentén megvalósítani tervezett beruházások, fejlesztések egymás hatását erősítve, összefüggnek egymással.

A célok elérését szolgáló fejlesztések tételes felsorolása a 2. fejezetben található részletesen kifejtve.

6.1.2. Nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Ezen részfejezet célja azon nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek összefoglalása, melyek kiegészítik, támogatják a fentebb bemutatott fejlesztési célokat és beavatkozási eszközöket.

Az egyes eszközök alkalmazásának lehetőségét, célszerűségét mindig a stratégiában megfogalmazott, adott beavatkozást megelőzően kell megvizsgálni annak tükrében, hogy az egyedi szituációban mely módszer(ek) alkalmazása a legoptimálisabb.

Az önkormányzat kiemelt feladatai közé tartozik a település rendezési-, szabályozási terveinek és helyi építési szabályzat, ágazati programok rendszeres felülvizsgálata és szükséges esetben annak módosítása a fejlesztések előmozdítása érdekében.

Az Önkormányzat jelenleg is rendelkezik az alábbi tevékenységekhez kapcsolódó programokkal, folyamatban lévő projektekkel:

- A természeti és épített környezet megóvása érdekében tett intézkedések: szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek kialakítása folyamatban van, közfoglalkoztatási program keretében végzett parkosítási, zöldterület-fejlesztési tevékenységek működnek.
- Rendszeresen megrendezésre kerülő városi rendezvények;
- Fejlesztési koncepciók megléte/kidolgozása: A város rendelkezik bűnmegelőzési, szociális szolgáltatási, gazdasági, környezetvédelmi programmal.

- Az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása alatt folyamatban van a Homlokzat-felújítási Alap létrehozásáról és felhasználásának helyi szabályairól szóló rendelet megalkotásának társadalmi egyeztetése. A Világörökségi védelem alatt álló Sárospatak város történelmileg gazdag, építészeti értékes épületállománnyal rendelkezik, melyeknek jelentős részét képezik az 1945 előtt, de döntő többségében a XIX. században épült magántulajdonú épületek. A rendelet ezen épületek utcafronti homlokzatának tulajdonosok általi felújítását segítené, amelyhez a Képviselő-testület a 2014. évi költségvetésében 5 millió Ft-ot különített el. A rendelet elfogadása esetén a támogatandó terület a Várnegyed, valamint a Rákóczi és Kossuth utcák Arad és Szemere utcák közötti szakaszát érinti. Az Alapból 10-15 év alatt összesen közel 150 db magántulajdonú épület támogatható pályázat benyújtás alapján.

Ezeket túl az alább összegyűjtött tevékenységek rugalmas alkalmazása növelheti a beruházások hatékonyságát:

- Aktív városmarketing tevékenység

A stratégia célrendszerében is megjelent, azonban fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a jól felépített, tudatos városmarketing tevékenység nagyban támogathatja a fejlesztési stratégia megvalósítását. A települést ugyanis nem csupán a helyi lakosság, illetve az oda látogató turisták számára kell vonzóvá tenni, hanem a város pozitív értékeit a potenciális befektetők felé is nyomatékosan kommunikálni szükséges. E tekintetben fontos, hogy a lehetséges, illetve a már meglévő befektetőkben is tudatosításra kerüljön az önkormányzat, valamint a lakosság befektetőkkel történő együttműködési készsége, a kölcsönös támogatás lehetősége tekintve, hogy a sikeres beruházáshoz a befektetői szándéknak és a helyi lakosság akaratának találkoznia kell. A város tervezett fejlesztéseinek megvalósulásához nélkülözhetetlen a marketing és kommunikációs tevékenység hatékony működése. Ehhez mindenképpen be kell vonni a helyi médiát, ezek közé tartozik a Zemplén Televízió, Sárospatak város honlapja és a különböző nyomtatott sajtótermékek. A városban szinte minden jelentősebb turisztikai tevékenységet folytató vállalkozás és gazdasági egység rendelkezik honlappal. A gazdaságfejlesztési célok elérése érdekében fontos, hogy több nyelven folyamatosan frissített tartalommal töltsék fel honlapjukat a vállalkozások. A városi életminőséget fokozásához köthető programok a civil szervezetek együttműködésével, a városi médián keresztül népszerűsíthetők. A sikeres marketingtevékenység következménye nem csak az, hogy egyes befektetések megvalósítást és ismertséget segíti elő, hanem közvetett módon az esetleges befektető partnerek bizalmát is erősíti az adott vállalkozás felé. Ezáltal pozitív következményként a gazdaság élénkítését is maga után vonja. A marketingtevékenység a turizmus fellendítésének egyik alapköve, azáltal, hogy hozzájárul az egyes attrakciók, rendezvények ismertségéhez több látogatót vonz, melynek köszönhetően tovább növelhető a marketing tevékenység mértéke. A település lakosságának identitáserősítésében is elengedhetetlen a rendszeres és célzott kommunikáció.

A város turisztikai desztináció menedzsment szervezete (Sárospatak és környéke turizmusáért egyesület) 2005-ben alakult azzal a céllal, hogy elősegítse a Sárospatak és környéke turisztikai desztináció iránt érdeklődő, ide látogatásukat tervezető turisták tájékozódását, működése 33 településre terjed ki a Bodroghely, a Tokaj-hegyalja északi, illetve a Zempléni-hegység délkeleti részén. A szervezet honlapján hirdeti a térségben megrendezett programokat, illetve elkészítette a Guide at Hand idegenvezető mobil applikáció Sárospatak településre vonatkozó oldalát. A város, illetve a térség turisztikai, kulturális látnivalóinak népszerűsítéséhez a szervezet működésének, tevékenységének

fokozása szükséges annak érdekében, hogy a stratégiában foglalt fejlesztési elképzelések megvalósítása minél szélesebb körben ismertté váljanak, ezáltal elérve céljukat.

▪ Térségi rendezvények összehangolása települési együttműködésekkel

Tokaj-Hegyalja településeinek általános problémája, hogy a turisták csak rövid időre, nagyrészt csak egy napra érkeznek hozzájuk. A térségi együttműködések javításával, a környező települések összefogásával és a programjaik időpontjának összehangolásával elérhető, hogy a vendégeket huzamosabb időre is a térségben tartsák, ezáltal a turizmusból származó bevételek emelkedjenek, és a települések gazdasági ereje is növekedjen. A térségi együttműködések részletesebben a 6.3 fejezetben kerülnek bemutatásra.

▪ Önkormányzati szolgáltatási csomag kidolgozása a betelepülő vállalkozások számára

A város gazdasági potenciáljának kihasználása érdekében indokolt egy önkormányzati szolgáltatási csomag kidolgozása a betelepülő vállalkozások számára, mellyel a város a fejlesztési célok megvalósulása érdekében szabályozási engedményeket tesz. Ilyen lehet például a helyi iparüzési adóból való kedvezmény, vagy építési illetmény-kedvezmény. Közvetlen pénzügyi eszköz ezeken túl a lakásépítési támogatás, mely bizonyos esetekben a magántőke és a munkaerő mobilizálását szolgálhatja. Fontos, hogy világos, egyértelmű és következetes legyen a szabályozás ezen eszközök alkalmazásának terén. Emellett azonban jelentős ösztönző hatása lehetne az olyan soft jellegű tevékenységeknek, mint például a települést, térséget bemutató információs csomagok rendelkezésre bocsátása, amelyek valamennyi érdeklődő, Sárospatakon vállalkozást létrehozni, vagy fejleszteni szándékozó számára elérhetők. Ezen tevékenységek hatékony végzéséhez középtávon gazdaságfejlesztő szervezet létrehozására lenne szükség, amely a településen, illetve térségben működő vállalkozásokat ellátná a fejlesztésükhöz szükséges tanácsokkal, a fejlesztésekhez szükséges források pályázati lehetőségeiről, illetve információt nyújt a növekedéshez esetlegesen szükséges (ipar)területek, telephelyek adottságairól.

▪ Átlátható és kiszámítható szabályozási környezet

A stratégia megvalósításához nélkülözhetetlen az önkormányzat következetes és egységes jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, mely biztosítja és fenntartja az átlátható, támogató szabályozási és adminisztratív környezetet. A cél a gazdasági bizonytalanság csökkentése, a biztonságos (kockázatmentes) befektetési környezet létrehozása – mely megfelelő alapja lehet a közszféra és a magánszféra együttműködésén alapuló projektmegvalósításoknak. (Megjegyzendő, hogy ezen tényezőt természetesen nem lehet teljesen izolálni a nemzeti szintű szabályozási és adminisztrációs környezettől.)

▪ Beruházásokhoz kapcsolódó kommunikációs tevékenység

A tervezett fejlesztések megvalósulása során hangsúlyos szerepet kap a tájékoztatás- és nyilvánosság, valamint partnerségi fórumok szervezése. A tevékenység során lehetőség nyílik a lakosság folyamatos tájékoztatására az aktuális és tervezett városfejlesztési beavatkozásokról, a partnerségi fórumok keretében pedig véleménynyilvánítási lehetőséghez jutnak a résztvevők nemcsak a tervezés, hanem a megvalósítás folyamatában is. Ezek a tevékenységek hozzájárulnak a beruházások lakosság általi elfogadottságához, segítségével a településen élők jobban átlátják a fejlesztéseket és azok szükségességét.

- Munkaerő-piaci menedzser

Az önkormányzatnál alkalmazott munkaerő-piaci menedzser feladata visszasegíteni az iskolai képzésből kihullott fiatalokat a képzési rendszerbe, valamint a legfeljebb általános iskolai végzettségű emberek motiválása további képzéseken való részvételre. Ezen túlmenően hatékony segítséget tud nyújtani a rászorulóknak az elhelyezkedésben, mivel aktív kapcsolatot tart a munkaügyi központ helyi kirendeltségével, a térség fő foglalkoztatóival, az város és a környező települések önkormányzataival és a helyi civil szervezetekkel is.

6.2. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítása Sárospatak Város Önkormányzatának feladata, melyhez hozzátartozik a stratégia céljainak elérését segítő tevékenységek hatékony elvégzése. A stratégia megvalósítása érdekében az Önkormányzat saját szervezeti egységén belül, vagy azon kívül nevezheti meg az egyes közreműködőket és a végrehajtásért felelős intézményi keretet.

Az Önkormányzat feladata az intézményrendszer kiválasztása mellett a település társadalmi-, gazdasági- és környezeti folyamatainak folyamatos nyomon követése, illetve a fejlesztési igényeknek megfelelően a települési szabályozási rendszer formálása. A településrendezési és szabályozási terv mellett a helyi építési szabályzat előírásai vonatkoznak az infrastrukturális beruházásokra, fejlesztésekre, így ezek akár korlátozhatják is megvalósulásukat, ezért mindenképpen szükséges a tervek és a szabályozó anyagok összhangjának vizsgálata az előkészítő fázis során.

A partnerség megvalósítása folyamatos feladatot biztosít az Önkormányzat számára, a partnerségi tervben meghatározott formában és szervezetekkel rendszeresen egyeztet az Önkormányzat, kikéri véleményüket a település életére vagy egy-egy területre vonatkozóan jelentős döntés előtt. Az Önkormányzat a partnerségi keretében igyekszik a lakosságot minél nagyobb részben lefedni, több terület képviselőit bevonja, illetve biztosítja a véleményezés lehetőségét, ennek érdekében folyamatosan tájékoztatja a lakosságot a folyó ügyekről.

Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításáért két szervezeti egység felelős, egyrészt egy stratégiai menedzsment szint, másrészt egy operatív menedzsment szervezeti egység.

A stratégiai menedzsment szervezet a stratégia egészének megvalósulását követi nyomon, a megvalósult fejlesztések egymásra gyakorolt hatását vizsgálja, a kockázatok elemzését és értékelését is elvégzi, ellenőrzi és irányítja az operatív szint tevékenységét. A stratégiai menedzsment feladata, hogy vizsgálja azon külső –elsősorban szabályozási-, társadalmi-, gazdasági környezet változásához kötődő- tényezőket, melyek a stratégia megvalósulására hatással vannak. Mindezek figyelembevételével szükség esetén beavatkozási javaslatokat fogalmaz meg, azokról döntéseket hoz. Feladata még a támogató szervezetekkel, stratégia megvalósításában kiemelt jelentőségű partnerekkel történő kapcsolattartás, együttműködés. A stratégiai menedzsment szervezeti egység tagjai a képviselőtestület, az önkormányzati bizottságok. A stratégiai menedzsment szervezet munkájához szükséges információkat az operatív menedzsment szervezet szolgáltatja. A döntéshozatalért a városvezetés felelős.

Az **operatív menedzsment szervezeti egység** tagjai az Önkormányzat munkatársai és szükség esetén külső megbízottak. Az operatív menedzsment felelős az egyes projekt tevékenységek szakmai, pénzügyi lebonyolításáért, azok megfelelő határidőre történő teljesüléséért. A menedzsment szervezet beszámolókat készít a stratégiai menedzsment szervezetnek illetve a támogatók felé. Az önkormányzat munkatársai beruházás-előkészítésben, projektfejlesztésben, projektmenedzselésben és - megvalósításban jelentős gyakorlatra tettek szert az elmúlt években.

Az egyes beavatkozások sikeres megvalósítása érdekében az alábbi menedzsment pozíciók betöltése és a hozzájuk tartozó elvárásoknak való megfelelés szükséges:

- projekt menedzser
 - o vezetői-, üzleti tervezési tapasztalatok
 - o projekt menedzsment, pályázati menedzsment területen szerzett tapasztalat

- beruházások (kiemelten EU támogatásból megvalósult, közszféra beruházások) előkészítésében, szervezésében, irányításában szerzett jártasság
- koordinációs tapasztalatok és készségek együttműködésben, kapcsolattartásban (kiemelten az önkormányzat testülete, intézményei és külső partnerek).
- műszaki menedzser
 - támogatott beruházási típusú projektek végrehajtásában szerzett gyakorlat
 - beruházás műszaki ellenőrzésében vagy lebonyolításában szerzett tapasztalat,
 - pályázat készítésben szerzett tapasztalat.
- pénzügyi menedzser
 - önkormányzati gazdálkodás átfogó ismerete,
 - támogatott beruházások pénzügyi lebonyolításában, elszámolásában szerzett jártasság,
 - az unós támogatások pénzügyi szabályozásának részletes ismerete.
- adminisztratív munkatárs
 - feladata a projektmenedzser és a pénzügyi menedzser (esetlegesen műszaki menedzser) munkájának támogatása,
 - önkormányzati gazdálkodás ismerete,
 - beruházások pénzügyi lebonyolításában szerzett jártasság.
- marketing menedzser
 - tájékoztatás- és nyilvánosság irányítása,
 - projekt információs iroda működtetése,
 - partnerségi tájékoztatók, fórumok szervezése.
- jogi tanácsadásért és közbeszerzésekért felelős szakember
- könyvvizsgálatért felelős szakember.

Az Önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő INNOVO-PATAK Kft. szintén részt vesz a pályázati források felkutatásában, a pályázatok folyamatos figyelésében, s az azokhoz kapcsolódó pályázatok elkészítésében, valamint a nyertes projektek végrehajtásában, lebonyolításában. A társaság működése lehetővé teszi, hogy a fejlesztési, vagyongazdálkodási és városüzemeltetési feladatok intézményi szétválasztása megvalósuljon, a szoros intézményközi együttműködés mellett. A városfejlesztő társaság az önkormányzat nevében hajtja végre a városfejlesztési akciót.

A maga szintjén mindkét menedzsment szervezeti egység végzi a stratégia megvalósulása során elvárt számszerűsíthető eredmények (indikátorok) mérését, illetve nyomon követését. Erről részletesebben a 6.4. fejezet szól.

6.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Sárospatak járási központi szerepköréből adódóan a térségi feladatokat a város látja el, amit funkciókban való gazdagsága is megerősít. Sárospatak településközi kapcsolatrendszerének legfőbb elemei a szomszédos települések. A megfelelő szintű együttműködéshez mindenképpen szükség van a térségi szinten jelentkező projektötletek ismeretére, valamint szükséges a folyamatos egyeztetés a tervezett vagy éppen a megvalósítás folyamatában lévő fejlesztésekről. A közös fejlesztések révén létrejövő együttműködések olyan többleterőt jelenthetnek a térség számára, mely a további fejlődés mozgatórugója lehet.

Az érintett települések az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezésének első munkafázisában, azaz a megalapozó vizsgálat munkálata során bekapcsolódhattak a folyamatokba, így véleményükkel alakíthatták a készülő dokumentumot, biztosítva az egyes település tervei, szabályozó rendszerei és fejlesztési elképzelései közti összhangot. Különösen nagy hangsúlyt fektettek a több települést érintő fejlesztésekre vonatkozóan, mint a közlekedésfejlesztés, az Abaúj-Zempléni Szilárdhulladék Gazdálkodási Rendszer kiépítése, szelektív hulladékgyűjtés és kezelés.

A települések közös igénye a 37. sz. főút kiszélesítése, valamint annak Sárospatak belterületét elkerülő szakaszának megépítése, a forgalom gyorsításával összefüggően az elérhetőség javítása, valamint a tranzitforgalom lakóterületről elterelése érdekében.

A kooperáció fontossága abban is megmutatkozik, hogy a járásbeli, látszólag izolált fejlesztések a gyakorlatban egymás hatását erősíthetik, kiegészíthetik – ez pedig különösen fontos egy olyan területen, amelynek például a turisztikai fejlesztése csak településközi összefogással tud látványos eredményt elérni.

A településközi együttműködés egy másik, járáson túlmutató szintjére példa a 2015. január 14-én létrehozott Zempléni Városok Szövetsége, mely a térség négy történelmi településének, Sárospataknak, Sátoraljaújhelynek, Szerencsnek és Tokajnak az összefogása. A Szövetség célkitűzései között deklarálta a térség felemelkedését, a népességcsökkenés megállítását, illetve a Zemplénben való új munkahelyek létrejöttét segítő közös lobbitevékenységet.

6.4. Monitoring rendszer kialakítása

A járásszékhely integrált településfejlesztési stratégiája végrehajtásáért felelős menedzsment szervezet egyik legfontosabb feladata egy olyan átfogó és hatékony monitoring rendszer működtetése, mely képes arra, hogy a felállított célrendszer eléréséhez szükséges számszerűsíthető eredmények teljesülését nyomon kövesse. A stratégia monitoring rendszerének működtetéséért a 6.2. fejezetben részletesen bemutatott stratégiai menedzsment, illetve az operatív menedzsment szervezet felelős.

A monitoring rendszer kialakítását számos elv alakította. Fontos szempontként jelent meg az a **tapasztalat**, hogy a **2007-2013-as időszakban** a célok méréséhez szükséges adatok nem, vagy csak igen korlátozott mértékben álltak a település rendelkezésére. Ez egyrésztől nagyban befolyásolta a település számára választott fejlesztési stratégia sikerességének mérését, megítélését, másrésztől jelentősen megnehezítette az egyes megvalósuló fejlesztések keretében szükséges adatszolgáltatások teljesítését, csorbította azok összehasonlíthatóságát. Ezen felül pedig számos esetben szükségessé tette az indikátorvállalások felülvizsgálatát, szükség szerinti módosítását, amely jelentős adminisztratív terhet jelentett a kedvezményezettek számára. Ezt tovább tetézte az egyes indikátorok (számszerűsíthető mutatók) nem egyértelmű és egységes értelmezése, számítási módszertanának hiánya.

Ezen tapasztalt nehézségekből fakadóan, továbbá a **2014-2020-as tervezési ciklusban** alkalmazandó **„eredményközpontúság”** elve miatt a monitoring rendszer tervezésekor kiemelt figyelmet kell fordítani az eredmények nyomon követésére. Az indikátorok, célértékük, legfőképpen teljesülésük szerepe különösen hangsúlyossá válik, így elengedhetetlen, hogy a stratégiában szerepeltetett indikátorkészlet egyértelmű és hozzáférhető adatokra épüljön, illetve, hogy a vállalások reálisan teljesíthetőek legyenek.

Az indikátorok tervezése kapcsán fontos elem, hogy minden elvárt információt tartalmazzon a stratégia, így az indikátor típusát, az indikátor bázis és célértékét, az indikátor forrását és a mérésének módját, gyakoriságát is. Mindezek figyelembevételével került kialakításra a járásszékhely stratégiájának monitoring rendszere és működtetési mechanizmusa. A tervezők indikátorokra vonatkozó általános **alapelvei** a következők voltak:

1. Az első kritérium az adatok hozzáférhetősége, hiszen ha egy mutató nem hozzáférhető, akkor kvázi használhatatlan, azaz projekt és programszinten sem alkalmazható érdemben. Célszerű volt tehát olyan indikátorokat meghatározni, amelyek a megvalósítás adott szakaszában bizonyosan kimutathatók.
2. Az indikátor legyen megbízható, azaz a valós állapotot tükrözze.
3. Az információ frissessége nagyon fontos minőségi kritérium, azaz egy adott időponthoz kötött indikátornak valóban arra az adott időpontra vonatkozó információt kell mutatnia.
4. A mutatónak relevánsnak kell lennie, azaz a projekt azon jelenségét kell mérnie, ami érdekes a program egésze szempontjából.
5. A jó mutatónak meghatározottnak kell lennie, hogy bárki, akinek használnia kell, megértse, és valóban arra a jelenségre vonatkozzon, amit mérni szeretnénk. A mutató értelme, jelentése, azonos kell, hogy legyen a döntéshozók, a nyilvánosság és a projektmenedzsment számára, pontosan kell tükröznie a mért, vizsgált fogalmat.

Az operatív menedzsment feladata, hogy beavatkozásonként külön-külön meghatározott időszakonként (évente, félidőben, hosszabb távon) **mérje az indikátorok aktuális értékét**, azokról **beszámoljon** a stratégiai menedzsment szervezetnek.

A korábbi tervezési időszak egyik legfontosabb indikátorokhoz kapcsolódó problematikája volt, hogy nem létezett előre meghatározott indikátor-definíció, ebből adódóan az egyes indikátorok alatt a program végrehajtásában résztvevő más-más szereplők nem ugyanazt értették. Ezen félreértések kiküszöbölése céljából a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan már készülnek a vonatkozó, főként a települési önkormányzatok fejlesztéseire fókuszáló TOP **Indikátor definíciós lapok**, így az indikátorok kiválasztása ezek előírásainak (definíció, számítási mód, teljesülés elvárt időpontja, elvárt igazoló dokumentumok stb.) figyelembevételével történt. Azon mutatók esetében, melyek tekintetében a támogató szervezet nem határoz meg előírást, a menedzsment szervezet saját mérési módszertant dolgoz ki, melyeket a monitoring során következetesen alkalmaz.

A stratégiai menedzsment szint feladata a monitoring során az értékelés, **elemzés, visszacsatolás és döntéshozás**. A stratégiai menedzsment szervezet a megadott adatok alapján végez értékelést, melynek célja elsődlegesen a stratégiában kitűzött célok megvalósulásának áttekintése. Az értékelés az elvárt eredmények mértékének, az esetleges akadályok beazonosításának, azok leküzdésének, a végrehajtás eredményességének vizsgálatára terjed ki, melynek során a szervezet az előbbieken felsorolt területeken javaslatokat is tesz. Ebben a szakaszban várhatóan még csak kisebb korrekciók végrehajtása válhat szükségessé.

Amennyiben a fejlesztések előrehaladása ezt indokoltá teszi vagy a támogató szervezet előírja, úgy az önkormányzat gyakoribb, akár negyedéves rendszerességgel is áttekinti, megvitatja, szükség szerint korrigálja a stratégia végrehajtásának menetét.

A stratégia megvalósulásának átfogóbb értékelésére az eredmény és hatásindikátorok vizsgálatával kerül sor, **időközi értékelés** keretében (tervezetten 2018-ban). A vizsgálat nemcsak a számszerűsíthető értékek alakulását vizsgálja, hanem kiterjed a kitűzött célok relevanciájának áttekintésére is. Ebben a fázisban a stratégia érdemi áttekintése során korrekciók történhetnek az elért eredmények, illetve az időközben megváltozott külső körülmények hatásainak tükrében. A jövőkép elérése érdekében esetlegesen módosulhatnak a kitűzött (rövid- és középtávú) célok, az akcióterületek, a konkrét beavatkozások, illetve az indikátorok köre. Ebben az értékelési szakaszban indokolt lehet külső szakértők bevonása is. A hatásindikátorok mérésére hosszabb távon (kb. az 5. évben) kerülhet sor, ezen időpont előrehozható, amennyiben a külső környezetben jelentős változás következik be.

Nemcsak a stratégiai tervezés során, hanem a stratégia megvalósulásának nyomon követésekor is elengedhetetlen a társadalmi részvétel, így a tervezéskor kialakított **partnerségnek** a program végrehajtása során történő továbbvitele, feltételeinek biztosítása továbbra is szükséges. Az együttműködés biztosításáért a stratégiai menedzsment szervezet a felelős.

A visszacsatolások során felülvizsgált és a városvezetés által jóváhagyott, legitim dokumentumok közzétételére a város honlapján kerül sor.

20. táblázat: Output és eredményindikátorok a stratégia céljai elérésének monitoringjához

Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége	Módszertan és adatforrás	A beszámolás gyakorisága	Bázisév	Célérték (2023)
Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
A rehabilitált talaj összterjedése	ha	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás/év	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Közutak: A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (beleértve a családi napköziket is)	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (beleértve a családi napköziket is)	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	

Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Városfejlesztés: Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága	fő	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m ²	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Kialakított kerékpáros barát települések vagy településrészek száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Energiahatékonyság: A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	kWh/év	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Megújuló energiaforrások: A megújuló energia-termelés további kapacitása	MW	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Üvegházhatást okozó gázok csökkentése: az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	CO ₂ egyenérték tonnában	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	PJ/év	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	

Egészségügy: Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	fő	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Újonnan épített vagy felújított rendelők, tanácsadók száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Szociális város rehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2014	
Városfejlesztés: Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
Szociális célú város rehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma	fő	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	
A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	Indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	2013	

Forrás: Területfejlesztési Operatív Program alapján saját szerkesztés

Irodalomjegyzék

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója, (2013)

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program - Stratégia és Operatív Program 2014-2020 (2014)

Javaslat Homlokzat-felújítási Alap létrehozásáról és felhasználásának helyi szabályairól szóló rendelet megalkotására (2015. április) <http://varoshaza.sarospatak.hu/2015/04/16/javaslat-homlokzat-felujitasi-alap-letrehozasarol-es-felhasznalasanak-helyi-szabalyairol-szolo-rendelet-megalkotasara/>

Sáropatak Városfejlesztési Koncepció (2010)

Sáropatak Integrált Városfejlesztési Stratégia (2008, 2010)

Sáropatak Településrendezési terv (2014)

Sáropatak Város Önkormányzatának gazdasági programja 2015. január 1-től 2019. december 31-ig terjedő időszakra (2015)

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 2014-2020 (TOP) (2015)

Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület: Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (2013)